29 08 94

Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак!

ТУРКИСТОН

Ёшларнинг ижтимоий-сиёсий газетаси

1994 йил 20 август • Шанба • № 65 (14226) ترکستان TURKİSTAN Сотувда эркин нархда

Мустақилликнинг уч йиллиги олдидан

ҲИММАТ КАМАРИН БОҒЛАБ

СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТИ ДАЛАЛАРИДА ПАХТАНИ САРАЛАБ ТЕРИШ БОШЛАНДИ

ҒАЙРАТ ВА ҲАЙРАТ

У саҳарда уйғониб, тонг ҳавосидан сипқориб-сипқориб нафас олишни хуш кўради. Юлдузлар тарк этган тип-тиниқ осмонга термулганда, кўнглини ҳузурбахш ҳислар чулғаб олади.

Бобоси бир гапни доимо қулоғига қўрғошиндай қуяр эди: "Болам, барвақт туришни одат қил. Худо бандаларига эрталабданоқ ризқ-насиба улашади. Чошгоҳгача ғафлат уйқусида ётган одам оллою-таоло ҳимматидан қуп-қуруқ қолаверади". Болалигида кўнглида ўрнашиб қолган бу насиҳатлар бўй чўзиб, уйли-жойли бўлганидан сўнг ҳам унга йўл-йўриқ бўлиб қолмоқда.

Сафар айрим ёлғон-яшиқ гапларга ўраб-чирмаб бўлса-да деҳқонни идеаллаштиришга ишқибоз ижодкорлар тасвир этгани каби дарров уйига туташиб кетган даласига ошиқмади. Бошқа инсонлар сингари эринмай, шошилмасдан, эмин-эркин юзини муздек сувга ювди. Иссиқ баданига теккан совуқ сув уни янаям сергаклантирди.

Қушлар чуғури ҳаммаёқни босиб кетганди. Худди уларга бас келадигандек катакдаги хўрозлар ҳам чўзиб-чўзиб қичқира бошлади.

Қўра тарафга юрди. Унинг шарпасини сезиши билан қўрани тўлдириб турган қўй-қўзилар тапир-тупур қўзғолиб қолди. Қўй-эчкиларга икки қучоқ ўт ташлади. Кейин, ем берди. Қўйларнинг қуйруғи серкиллаб-серкиллаб, ерга теккудек бўлиб турганлигини кўриб, севиниб кетди. "Насиб бўлса, пахта теримини охирлатиб, тўйниям бошлаб юборамиз. Гўшт ўзимиздан чиқса... Қовун-тарвуз палакда пишиб турган бўлса".

Эрта саҳар. У бир пиёла қаймоққа нонни бўктириб еди-да, кўк чойдан мириқиб-мириқиб ҳўплади. Сўнгра, апил-тапил ўрнидан қўзғолди-да, шундоққина томорқасига туташиб кетган пахтазорни оралай кетди.

Баъзилар Сафар Мисировни шунча йилдан бери адашмай-улоқмай келаётган йўлидан адаштирмоққа ҳам чоғланди: "Э, уккағарнинг ули, сиз ўзингизнинг билак кучингизни, болаларингизнинг ухламай қилган меҳнатини қадрласангиз бўлмайдими? Мана, Кўзибойни қаранг, икки гектар ердан қанча даромад олди? Пулнинг остига кўмилиб қолди-ку? Ота-бобоси умри бино бўлиб бунчалик пулни ушлаш тугул, эшитмаган ҳам. Бир неча миллион сўм ғойибдан келдими? Бошни ишлатди. У агар шу жойга пиёз эмас, пахта эккандами, нимасини айтасиз, қилган харажати солярканинг ҳам пулини қопламас эди. Билдингизми энди, ё ўжарлигингиз ҳалиям жойида қимирламай турибдими?".

Аввалги баҳордаям бир-икки ошналари шундай дийдиё қилган, уни пахта эмас, эллик гектар ернинг ҳеч бўлмаганда уч-тўрт гектарига пиёзми, қовун-тарвузми эктирмоқчи бўлган эди. Лекин, хўжалик томонидан фақат пахта учун режалаштирилган майдонларга ўғринча бундай нарсалар ўстиришга виждони йўл бермади.

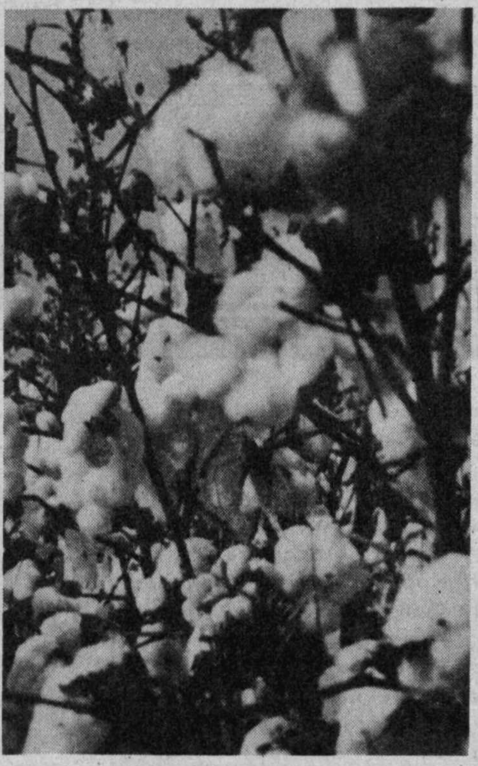

У узоқ йиллардан бери қадрдон бўлиб қолган даласидаги ғўзаларнинг пастки қисми оппоқ чаноқлар билан қопланганлигини кўриб қувонди.

Ахир, қувонмай бўладими. Мана шу пахта уни едиртириб, кийинтираётган бўлса. Ҳовлисида турган машинаси шу оппоқ чаноқлар орқасидан келган. Уй-жойчи? Укаларига, болаларига қилинган тўйлар-чи?

Хоҳласа — чўнтагида пули бор, фарзандлари олдида қиқирлаб кулиб турган бўлса — яна унга нима керак?

У оппоқ пиёладек чаноқлари тобора кўпайиб бораётган ғўзаларга боқиб, теримни ҳам бошласа бўлар, дея хаёлидан ўтказди.

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

С. С. Саидқосимовни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари этиб тайинлаш тўғрисида

Саидмухтор Саидғозиевич Саидқосимов Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 18 август

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

С. С. Саидқосимовни Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазири вазифасидан озод қилиш тўғрисида

Саидмухтор Саидғозиевич Саидқосимов бошқа ишга ўтгани муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазири вазифасидан озод қилинсин:

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 18 август

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

А. Ҳ. Комиловни Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазири этиб тайинлаш тўғрисида

Абдулазиз Ҳафизович Комилов Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазири этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 18 август

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

Б. Ҳамидовни Ўзбекистон Республикасининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлаш тўғрисида

Давлат идораларидаги кўп йиллик самарали меҳнати ҳамда ижтимоий ҳаётдаги фаол иштироки учун Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Ўзбекистон Республикаси молия вазири Бахтиёр Султонович Ҳамидов Ўзбекистон Республикасининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1994 йил 18 август

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ УЧ ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН АВФ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг уч йиллиги муносабати билан, меҳр-шафқат ва инсонпарварлик тамойилларига амал қилиб, Конституция 93-моддасининг 20-бандига асосан қарор қиламан:

1. 5 йилгача муддатга озодликдан маҳрум этилган вояга етмаганлар, аёллар, ёши 60 дан ошган эркаклар ҳамда 1- ва 2-гуруҳ ногиронлари жазодан озод қилинсин.

2. Биринчи марта атайлаб қилган жиноятлари учун 3 йилгача озодликдан маҳрум этилган ёки енгилроқ жазога ҳукм қилинганлар, шунингдек эҳтиётсизлик туфайли қилган жинояти учун 5 йилгача озодликдан маҳрум этилганлар жазодан озод қилинсин.

3. Биринчи марта қамоқ жазосига ҳукм қилинган ва белгиланган жазо муддатининг учдан икки қисмини ўтаган шахслар жазо муддатининг қолган қисмини ўташдан озод қилинсин, белгиланган жазо муддатининг ярмини ўтаган шахслар эса бадарға колониясига ўтказилсин.

4. Ўта оғир жинояти учун озодликдан маҳрум этилган ашаддий жиноятчиларга, наркотик моддалар ва ўқотар қуроллар билан боғлиқ жинояти учун маҳкум этилганларга, уюшган жиноий гуруҳларнинг иштирокчиларига, шунингдек, жазони ўташ тартибини ашаддий бузувчиларга нисбатан қўлланилмасин.

5. Фармон эълон қилинган кундан бошлаб кучга киради ва тўрт ой давомида ижро этилади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 19 август.

Таҳририятга хат келди

«ЭРТАНГИ КУНГА ИШОНЧИМИЗ КАТТА»

Ҳурматли Бош муҳаррир!

Сизга Наманган вилоятининг Янгиқўрғон туманида яшовчи оддий қишлоқ йигитлари — Турсунов Жамол, Собиров Муҳаммад ва Ёқуббоев Муҳаммад мурожаат қилмоқдамиз.

Сизга хат йўллашдан мақсадимиз шуки, кейинги пайтларда Болтиқбўйидан, аниқроғи, Эстониянинг Тарту шаҳридан бизга ғалати мазмундаги хатлар кела бошлади. Сизга бир оз равшанроқ бўлиши учун гапни узоқдан бошласак: биз 1988 йилнинг июнь ойида ҳарбий хизматга чақирилиб, юқорида қайд этилган шаҳарда ўз бурчимизни ўтадик. Адашмасак, 1990 йилнинг февраль ойи эди, хизматдан рухсат олиб, шаҳарни айланиб юрганимизда кўл бўйида бир одам келиб биз билан танишди. Суратга олиб, адресларимизни ёзиб олди. Ўзини Март Никлус деб таништирган бу одам қандайдир халқаро жамиятнинг вакили эканлигини ҳам маълум қилди.

Очиғи, ўрисчани мукаммал билмаганимиз учун унинг айтган гапларини тўлиқ англаб етганимиз ҳам йўқ, расмимизни олиб берганига хурсанд бўлиб кетавердик.

Хизматдан қайтгач, М. Никлусдан хатлар кела бошлади. Аввалига унга эътибор бермадик, кейин хатлар билан бирга турли хил брошюралар, газеталардан қирқиб олинган мақолалар кела бошлади. Уларни мазмунига унча тушунмаганимиз сабабли тил биладиган танишларга кўрсатдик.

Маълум бўлишича, бу хатларда, мақола ва брошюраларда мустақил Ўзбекистонимизнинг ички ва ташқи сиёсатига зид гаплар, туҳмат тошлари отилган экан. Бундан ташқари, бу хатларда собиқ Ўзбекистон фуқаролари "Бирлик", "Эрк" деган ҳар хил ҳаракат ва партия вакилларининг олди-қочди, қуруқ вайсақилигидан иборат "мурожаат"лари жамланган бўлиб, бу биз — оддий меҳнаткаш оиласида вояга етган қишлоқ йигитларининг ғазабини қўзғади.

"Ҳой, б供дар, мард бўлсанг майдонга чиқмайсанми, чеккадан иғво билан тош отгунча!"— дегинг келади бундай ғаламисларга.

Мустақил давлатимизнинг дунё бўйлаб обрў-эътибори ошиб бораётган бир пайтда бундай туҳматчиларнинг бизнинг ички ишларимизга аралашишга, бизга "сохта дўст", маслаҳатчи бўлишга қандай ҳаққи бор?

Газета орқали М. Никлус ва унинг ҳамтовоқларига айтадиган бизнинг гапларимиз шу: "Жаноб Никлус, ўзингизни иғвогарлик, бўҳтондан иборат ифлос ишларингизга бизни аралаштирманг, кайфиятимизни бузманг. Барча халқимиз қатори, биз ҳам тинч бунёдкорлик иши билан бандмиз. Республикамиз халқи осойишта яшамоқда. Эртанги кунга ишончимиз катта. Сиёсий найрангларингиз, қўпорувчилик ишларингизнинг умри қисқа. Бизни танлаган мустақиллик йўлидан ҳеч ким, ҳеч қандай куч қайтара олмайди!"

Жамол ТУРСУНОВ,
Муҳаммад СОБИРОВ,
Муҳаммад ЁҚУББОЕВ

САМИМИЙ ТАБРИКЛАР

Ўзбекистон Республикаси Президенти
Ислом Каримов жаноби олийларига

Мисрнинг миллий байрами муносабати билан менга ва Миср халқига эзгу тилаклар билдириб юборган самимий табригингизни олиб, бениҳоя мамнун бўлдим.

Жаноб Президент, Сизга эзгу тилакларимни изҳор этиб, сиҳат-саломатлик, бахт-саодат, мамлакатларимиз ва халқларимиз ўртасидаги дўстлик, ҳамкорлик муносабатларига равнақ тилайман.

МУҲАММАД ҲУСНИ МУБОРАК,
Миср Араб Республикаси Президенти.

***

Ўзбекистон Республикаси Президенти
Ислом Каримов жаноби олийларига

Пайғамбаримиз Муҳаммад алайҳиссаломнинг муборак таваллуд кунлари муносабати билан ўз номимдан, Иордания ҳошимийлар подшолиги халқи ва ҳукумати номидан Сизга самимий табрикларимни йўллайман. Қардош Ўзбекистон халқига бундан буён ҳам равнақ ва фаровонлик тилашдан бениҳоя мамнунман.

ҲУСАЙН 1,
Иордания подшоҳи.

ДЎСТЛИК РАҚСЛАРИ

Гурлан тумани маданият уйи қошидаги "Аму-Ганг" дастаси мустақиллик кунига бағишлаб янги дастур тайёрлади.

— Дастамиз икки буюк ўзбек ва ҳинд халқларининг дўстлиги рамзи сифатида ташкил этилган, — дейди унинг раҳбари Гавҳархоним Матёқубова. — Биз жаҳоннинг кўп давлатларида, шу жумладан, дўст Ҳиндистонда ўз санъатимизни намойиш қилдик. Янги дастуримизда республикамиз истиқлолини биринчилардан бўлиб тан олган Ҳиндистон билан дўстлик туйғулари тараннум этилади.

"БУЮК ТУРОН" СУРАТГА ОЛИНМОҚДА

Кўҳна Хевада икки қисмдан иборат "Буюк Турон" фильмини суратга олиш тугалланмоқда.

Ўзбек кино усталари, Саудия Арабистони ва Жазоир телевидениеси ижодкорлари ҳамкорликда яратаётган бу асар тарихимизнинг фожиали ва бурилиш нуқталаридан бири — VII аср воқеалари ҳақида ҳикоя қилади. Фильмга В. Ганиев режиссёрлик қилмоқда. Саудиялик Муҳаммад Бинтдаф Кутайба ибн Муслим ролини ижро этмоқда. Машҳур кино артисти Шуҳрат Эргашев бош қаҳрамон — Савдогар сиймосини яратаётир.

(ЎзА мухбири)

ҚИШЛОҚ ЁШЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВЛАР

Мустақиллик кунининг уч йиллиги олдидан вилоятларда "Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак!" шиори остида адабиёт, санъат намоёндаларининг ёшлар билан учрашувлари бўлиб ўтди:

***

Бухоро вилоятининг Бухоро ип-газлама комбинати, трикотаж фабрикасида бошланган учрашув, вилоятнинг Ғиждувон, Шофиркон туманларида ниҳоясига етди. Унда таниқли ёзувчилар С. Барноев, М. Салом, Т. Аҳмад Д. Жабборовлар иштирок этишди.

***

НАМАНГАН вилоятининг Чортоқ тумани ёшлари, Чортоқ санаторийси даволанувчилари адабиётшунос Ваҳоб Рўзиматов, Ҳасанхўжа Муҳаммадхўжаевлар билан учрашиб ўз қизиқтирган саволларига жавоб олдилар. Санъаткорлар ижро этган куй-қўшиқлар йиғилганларга роҳат бағишлади.

***

НАВОИЙ. Учрашувлар Навоий, Қизилтепа туманларида бўлиб ўтди. Унда Ҳамза театри актёри М. Дўсматов, ёзувчи Ж. Субонқуловлар иштирок этиб, ёшлик даврларини эслашди ва ўз ижодларидан намуналар ўқидилар.

Арафа қувончлари

УЛАР МУСТАҚИЛЛИК БАЙРАМИДА ҚАТНАШАДИЛАР

1. "ЗИЛОЛА" ОРОМГОҲИ

Ҳали оромгоҳ остонасидан хатлаб ўтмасимданоқ, болаларнинг қий-чуви қулоғимга чалинди. Қайси томонга юришимни билмай атрофга аланглаб турган эдим, бахтимга оромгоҳ навбатчиси рўбарў келди. Мақсадимни айтишим билан, йўлак бўйлаб мени юқорига бошлаб кетди.

Биз кирган хонада "Зилола" оромгоҳи бошлиғи Гулнора Абдужаббpraвнинг ўзлари ўтирган экан. Танишганимиздан сўнг, "Сувсоз" трестига қарашли мазкур оромгоҳ ҳақида опа қисқача гапириб бердилар: Оромгоҳимиз 3 гектар майдонни эгаллаган. Унда 8 та алоҳида-алоҳида ётоқхоналар бор. Унинг ҳар бири 40-50 нафар ўсмирга мўлжалланган. Шунингдек, болалар майдончалари, спорт соғломлаштириш маскани, тиббиёт хонаси, тўгараклар хоналари мавжуд. Яна 8 та ёзги айвончалар ҳам бор.

Хаёлимиздан кўтарилай дебди. Бу ерга келишимиз боиси, турли вилоятлардан келган мактаб ўқувчиларининг Мустақиллик байрамига тайёрлаётган махсус дастурлари билан танишиш эди.

— Айни кунларда оромгоҳимизда Бухоро, Навоий, Самарқанд, Жиззах, Сирдарё ва Тошкент вилоятларидан ташриф буюрган 320 нафар бола ҳордиқ чиқармоқда, — деб суҳбатни давом эттирди Гулнора опа. — Ҳаммаси ажойиб. Бири-биридан ширин. Уларнинг жон куйдириб, ўқитувчи-мураббийлари билан байрамга астойдил тайёрланаётганликларини кўриб, уларга янада меҳрим товланиб кетади. Чарчаб қолишмасин, деб зарур озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаб турибмиз. Бахтимизга "Ташгосснабторг" бор экан. Ҳаммасини бир зумда муҳайё қилишмоқда. "Сувсоз" трестимиз (бошқарма бошлиғи Зокир Солихўжаев) эса мактаб ўқувчиларини ҳўл меваларга зориқтиришаётганлари йўқ. Сархил мевалар болалар дастурхонини безаб турибди. Оромгоҳнинг барча ишчи-хизматчилари болалар олдида турган улкан масъулиятни сезиб туришибди. Шу боис, уларни ҳеч нарсадан ўксинтирмай дам олиш соатларининг кўнгилли ўтишларини таъминлашмоқда.

"Зилола"нинг соя-салқин жойларида машқ қилаётган болалар томон юрдим. Биринчи суҳбатдошим Навоий шаҳридаги "Ширин" маданият саройининг "Истиқлол" рақс ансамбли раҳбари Малика Жабборова бўлди.

— Бу бизнинг катта орзуимиз эди, — дейди Малика. — Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик кунининг биринчи йил байрам шодиёналарида ҳам иштирок этиш менга ва гуруҳимиздан яна бир киши— Ором Раҳмоновага насиб этган. Ўшанда байрам дастурида қатнашганмиз. Худо хоҳласа, яна бир кун — Мустақиллик байрамида ўз ансамблимиз билан иштирок этамиз, деб ўз-ўзимизга сўз бергандик. Ниятимиз холис экан. Мана кўриб турганингиздек, орзуимиз амалга ошмоқда.

(Малика Тошкентдаги маданий-оқартув техникумини 1991 йил тамомлаган. Сўнгра Навоийга қайтиб, у ерда "Навоиазот" корхонаси қошида "Истиқлол" ансамблини тузади).

Суратда: "Истиқлол" ансамбли раққосаларидан бир гуруҳи Малика ЖАББОРОВА билан.

Малика суҳбатни давом эттиради: Ансамбилимизда асосан ўзбек миллий рақслари ижро этилади. Гуруҳимизда 5 ёшдан 16 ёшгача бўлган қиз болалар шуғулланади. Мустақиллик байрамига биз "Мустақил Ўзбекистон" рақсини саҳналаштириб келганмиз. Ўйлаймизки, бу рақс барчага манзур бўлади.

ЖИЗЗАХ вилоятидаги илмий-услубиёт маданий маркази директори Раҳматилла САРИМСОҚОВ билан ҳам шу ерда учрашдик. Бир зум у кишининг "дарси"ни кузатдик-да, кейин савол билан юзландик.

(Давоми 2-бетда).

Ёшлар Иттифоқида нима гап?

ВИЛОЯТ ҲОКИМЛИГИ ЎЗ ҚАНОТИ ОСТИГА ОЛДИ

Сурхондарё вилояти ҳокими Жўра Норалиев “Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи вилоят ташкилотининг фаолиятини янада такомиллаштириш чоралари ҳақида“ қарор қабул қилди.

Унда вилоят ёшларининг камчиликларни бартараф этиш, муаммоларни ҳал қилиш, ёшлар ташкилотининг фаолияти яхшиланишига ёрдам бериш асосий мақсад қилиб қўйилган.

Ёшлар вилоят ҳокимлигининг бундай ғамхўрлигини анча йиллардан буён орзиқиб кутишаётган эди. Ниҳоят, бу қарор қийин аҳволда қолган, юксакларга парвоз қилишда ожизлик қилаётган Ёшлар Иттифоқига қанот бахш этди.

Хуллас, вилоят ҳокимлиги бу ҳайрли ташаббуси билан вилоят ёшлар иттифоқи қўмитасини ўз қаноти остига олди.

Вилоят ёшлари эса ғамхўрликка ем-хашак тўплашни ўз зиммасига олди. Вилоят Ёшлар Иттифоқи қўмитасининг биринчи котиби Камол Норқобилов вилоят ҳокимининг қарорига асосан ем-хашак тўплаш штабига бошчилик қилмоқда

Х. ЖОВЛИЕВ.

ҒАЙРАТ ВА ҲАЙРАТ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Бу ерда қиз-жувонларнинг эпчил қўллари чаноқларга тез-тез бориб келаётган эди. "Бу ҳаракати бўлса, бир-икки кунда шу картанинг чангини чиқариб ташлайди-ку булар...".

Терим арафасида қизлар маслаҳатли гаплари борлигини айтишди. "Ёнилғи кам бўлса. Бундан ташқари машинада терилган пахта кўпам тоза бўлмайди. Шунинг учун бир неча картадаги ҳосилни иложи борича қўлда саранжомласак, девдик".

Бу гап унга маъқул тушди.

гидан барвақт бошладик, — дейди у.

Чаноқларга сиғмай турган момиқ пахталарни қўлга олиб, термулибгина, бир вақтлар "оқ олтин" дея таърифланган оддийгина ҳосил илгари СССР деб аталмиш улкан мамлакатни кийинтирган бўлса, энди жаҳон бозорида мана ман деган бизнесчиларнинг кўзини ўйнатишини ўйлаб, ғурур, фахр туйғулари кўнгилни тоғдек кўтариб юборади.

Деҳқонларимиз Ўзбекистон мустақиллигининг уч йиллиги байрами арафасида пахта

Мустақилликнинг уч йиллиги олдидан

Йигирма-ўттиз чоғли ёш-яланг қизлар этак кўтариб далага чоғланди.

Ҳосил эса... Олдинги йиллардагидан бироз эртаги. Шоналар деярли тўкилмаган.

Умуман вилоятда пахтанинг эрта етилиши Сурхон қуёшнинг — иссиқ тафти, қолаверса, юзлаб деҳқонларнинг Сафар Мисиров каби далага эрта бориб, кеч қайтиб, тадбиркорлик билан меҳнат қилганликлари самараси эмасмикин?

... Бир неча кундирки, хирмон пахтага тўлиб бормоқда. Ҳадемай чевар теримчилар — машаққатли меҳнати эвазига кўтариладиган хирмони Бойсунтоғ каби бўй чўзиб кетиши ҳеч гап эмас.

—Сафар Мисиров ишнинг кўзини биладиган, меҳнаткаш, асл деҳқон, — дейди Ўзбекистон халқ ноиби, тажрибали пахтакор, Н. Муродов номли хўжалик раҳбари Шоди Беккелдиев.

— Биздаги ўнлаб бригадаларнинг аъзолари августдаям бошқалардан ортда қолмаётир. Теримни ҳар йил-

терими бошладилар. Уларнинг нияти мустақил она-Ватанга ҳар йилгидан кўп пахта етказиб бериш, теримни кечиктирмасдан тугаллаш. Терим майдонида Холбой Норикев, Шоди Қаҳҳоров, Файзи Маматмуродов, Абдулла Қодиров, Тўра Бойбўлов, Абдусалом Ғозиевлар раҳбарлик қилаётган хўжаликларнинг ёниқ ёшлари улоқни бошқаларга бермоқчи эмас.

...Бир неча кун аввал худди тўқ яшил рангга бўялгандек кўринган ғўзалар энди сарғиштоб бўлиб қолган эди. Сафар ғўзаларнинг пастки тарафларига кўз югуртирди. Меҳнатнинг зўридан тўлишган кўсакларнинг кўпи очилиб қолган, чаноқлардан тошгудек бўлиб турган пахталар унинг соҳиби қандай меҳнат қилганлигини сўзсиз ифодалар эди.

Ҳар қалай ҳосил анча мўл бўлганлигидан деҳқоннинг севинчи ҳам беқиёс эди.

Жовли ХУШБОҚОВ,
"Туркистон" мухбири.

Абдулла ОРИПОВ:

БАХТИМИЗНИ ЁМОН КЎЗДАН АСРАСИН

Қутлуғ байрам арафасида Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Орипов мухбиримиз А. Худойқулов илтимосига кўра икки оғиз дил сўзини изҳор этди:

Мустақиллик жозибали сўзгина эмас, балки улкан масъулиятдир. Байрамлар кўп, ҳаммасининг ўз ўрни бор. Лекин мустақиллик – миллат ўзини ўзи танигани, халқимизнинг қулликдан, қарамликдан озод бўлгани – энг муҳим байрамимиздир. Биз шундай бахтли инсонлармизки, бу муборок байрамнинг ибтидосиданоқ гувоҳи ва иштирокчиси бўлиб турибмиз. Бир замонлар пароканда бўлиб кетган давлатнинг юртбошимиз Ислом Каримов раҳбарлигида янгича шукуҳ ва улуғворлик билан яна қадди тикланаётганидан ҳар қанча қувонсак арзийди.

Бошига оғир кун тушган одам шодликнинг қадрига етади. Халқимизнинг бошига мутелик, қарамлик тушганини бутун жаҳон билади. Биз бир пайтлар масхараомуз даврларда яшадик. Мана, энди мустақиллик шарофати билан қадриятларимиз, тилимизнинг тикланаёгани бизни беҳад қувонтиради. Илгари мажлисларда бирор киши ўзбекча гапирса, жоҳил одамдек кўринарди. Буюк адабиёти, буюк маданияти бўлган халқ мана шу аҳволга тушиб қолган эди. Маънавий инқироз – кулфатли инқироз. Моддий бўҳрон деймиз, қийинчилик деймиз, б собиқ Иттифоқ ҳудудидаги кўпгина мамлакатларда бор. Халқимизнинг улуғлиги шундаки, бу қийинчиликларни тўғри тушуняпти ва уни тинчлик, осойишталик йўли билан Президентимиз бошчилигида енгиб ўтяпти.

Жаҳонда қуёши энг кўп порлайдиган мамлакат, бу – бизнинг Ўзбекистон. Зироат, саноатга имконияти беқиёс бу заминнинг. Фақат, ҳаммамиз қўлни қўлга бериб, Президентимиз атрофида бирлашиб, хизмат қилсак, ҳалол бўлсак, таъмагирликни йиғиштирсак, бундан-да яхши кунлар ҳаммамизга насиб этгай, иншооллоҳ.

Давлат, бу – катта хонадон дегани. Шу боис бугунги хизматимизни эртанги болаларимиз учун дея тушунмоқ даркор. Биз истиқлолга эришдик деб, қўл қовуштириб ўтирмаслигимиз, уни қадамба-қадам, ҳар сонияда мустаҳкамлашимиз, ёмон кўзлардан асрашимиз керак. Мустақилликнинг нималигини теран ҳис этишимиз, бу ҳақда гапиришдан чарчамаслигимиз, айниқса ёшларга мустақилликнинг мазмуни – моҳиятини тушунтирмоғимиз лозим.

Мустақиллик куни улуғ байрам, дедик. Ана шу муборак айём арафасида ўтганларнинг хотирасини ёд этишимиз шарт. Чунки, қанча одамлар шу кунларни орзу қилиб ўтди, уларнинг тушига ҳам кирмаган яхши кунлар бизга насиб этди. Буни қадрлашимиз керак.

Истиқлолни ҳар қадамда мустаҳкамлаб борайлик, орамиздан ола чиқмасин. Алишер Навоий бобомиз айтганларки:

Эркин улким, саъйд этиб нафсоният,
Ғолиб ўлса умрида руҳоният...

Яъни, нафсини енга олган, руҳий дунёси тоза одамгина мустақил, эркин бўлади. Ўзбекистон – келажаги буюк давлат деб, бежиз айтаётганимиз йўқ. Айниқса, маънавиятга катта эътибор берилаяпти, қадриятларимиз тикланаяпти. Мустақилликнинг шарофати эмасми бу!

Шу маънода, истардимки, халқимиз ҳар йили бу байрамни интиқ бўлиб кутса. Мен келажагиям, бугуниям буюк давлатнинг фуқаросиман, деб бирбирини қутласа, хонадонларига борса. Зеро, юртбошимиз таъкидлаганларидек, ўзининг кучи ва келажагига ишонган халқнинг бағри кенг бўлади.

Бир гапни айтиб ўтишни жоиз деб билардим: Ҳар биримиз қайси касбда, қайси вазифада бўлмайлик, худди қуш ошёнига хас кўтариб келгандайин, шу ватанга хизмат қилайлик.

/ЎзА/

ПЎЛКАН ШОИР 120 ЁШДА

Хатирчи туманининг "Олтинсой" жамоа хўжалигида Муҳаммадиқул Жомрод ўғли Пўлкан таваллудининг 120 йиллигига бағишланган анжуман бўлди.

Тантана қатнашчилари шоир ҳайкали пойига гулдасталар қўйдилар. Унинг музейини кўздан кечирдилар. Шоирнинг ишини давом этириб келаётган зурёдлари — Умарқул, Саодат ва Мақсуд Пўлкан ўз шеърларидан намуналар ўқиб, боболарига билдирилган эҳтиром учун анжуман ташкилотчиларига миннатдорлик билдирдилар

(ЎзА).

Иқтисодиётнинг устивор йўналишлари

МУСТАҚИЛ, ДЕМОКРАТИК, ҲУҚУҚИЙ...

Учинчи мақола

Уч йиллик қутлуғ санаси саноқли кунлардан кейин нишонланадиган истиқлол жонажон Ўзбекистонимизда мустақил, демократик, ҳуқуқий давлат барпо бўлиши жараёнига кенг йўл очиб берди.

Бугунги кунда жаҳон ҳамжамиятидаги энг илғор, тараққий этган, иқтисодиёти мисли кўрилмаган даражада ривожланган давлатлар бундай камолотга ўзига хос йўллар, асосан ўзларига тан тамойиллар орқали эришганлар. Аммо улар равнақида бир умумий хусусият мавжуд. Мазкур давлатлар, ҳоҳ у бир неча юз йиллик Америка Қўшма Штатлари, кўҳна Буюк Британия, Франция, Италия ёхуд кейинги ўн йил давомида ижтимоий-иқтисодий тараққиётнинг ойдин, ишончли йўлига чиқиб олган Япония, Шимолий Қурия, Олмония, Малайзия, Сингапур, Индонезия, Швеция, Финляндия каби мамлакатлар бўлсин, туб маънодаги ҳуқуқий давлатлар ҳисобланади.

Зеро, ҳуқуқий бўлмаган давлатда иқтисодиёт ва ижтимоий ҳаётнинг равнақи хусусида гап ҳам бўлиши мумкин эмас.

Шу маънода мустақил давлатимизни ривожлантиришнинг учинчи тамойили жамиятимизда қонунларнинг тўла устиворлигини таъминлашга қаратилганлиги эътиборга лойиқдир.

Ўзбекистонимизнинг келажаги буюк бўлишига, бундай даражага яқин истиқболда эришиши учун зарур бўлган барча моддий, маънавий, табиий ва мафкуравий омиллар мавжуд эканлигига бугунги кунда мухолифларимиз ҳам ич-ичидан тан бермоқдалар.

Чин маънодаги ҳуқуқий асосларга қурилмаган давлат, қандай иқтисодий қудратга эга бўлишидан қатъий назар, таназзулга маҳкум эканлигини собиқ СССР мисолида очиқ-ойдин кўрдик. Бу империя даврида мавжуд қонунларга бўйсунмасликни, уларни хаспўшлашни ўргандик, ҳуқуқий мезонлардан анча йироқлашдик.

80-йилларда “соядаги қонунлар“ амал қилганлиги туфайли коррупция, порахўрлик, кўзбўямачилик, қўшиб ёзишлар илдиз отди. Қонунлар қоғозда ёзилиб, қоғозда қолди. Ҳақиқат ахтариб юрган одамлар эса турли сансалорлик, тўрачилик, расмиятчилик, қоғозбозлик тўсиқларига учради ва ҳафсаласи пир бўлиб, қўлини юв б қўлтиғига уришди. Ҳуқуқни ҳимоя қилувчи муассасадаги кўплаб мутасаддиларнинг ўзлари қонунбузарлик қилиб ўз обрўларига путур етказди. Натижада чор-атрофда бўлаётган ҳақсизликларга нисбатан одамларда лоқайдлик, бепарволик ҳисси пайдо бўлди. Кўпчиликка маълум “Пахта иши“ деб номланган қатағон пайтда айнан шундай вазият юзага келди. Қанчадан-қанча бегуноҳ ватандошларимиз қисматига бефарқ муносабатда бўлдик.

Ҳуқуқ-тартиботнинг ўша даврдаги ҳолатини Президентимиз Ислом Каримов халқ депутатлари Бухоро вилоят Кенгаши сессиясида “Қайта қуриш“ деган қуруқ компания ҳаммаёқни бузиб, ит эгасини танимай қолган кезларни, бақир-чақир кучайиб, бетайин кимсаларнинг ошиғи олчи бўлган пайтларни бир эслаб кўрайлик... Ўғирлик, бузуқлик, қотиллик авжига чиқиб кетган эди-ку!“ деб жуда ўринли тарзда таърифлади.

Давлатимиз мустақиллиги эълон қилинганидан буён ўтган уч йил мобайнида Ўзбекистон жаҳонда, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги ва Марказий Осиё минтақасида ўзига хос, нуфузли ўринлардан бирини эгаллади.

Бунга эса чин маънодаги ҳуқуқий давлатнинг мустаҳкам пойдевори яратилганлиги боис эришилмоқда.

Келинг, фикримизни бугунги воқелигимизга назар ташлаш орқали исботлашга ҳаракат қилиб кўрайлик.

Биринчидан, истиқлолнинг дастлабки кунларидан бошлаб давлатимизда қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимиятини такомиллаштириш,

> *“Мана шу бениҳоя мураккаб шароитда биз ўзимизнинг янгиланиш, ривожланиш ва тараққиёт йўлимизни ишлаб чиқдик. Ўтиш даври қийинчиликларини бартараф қилиш концепциясининг пойдеворини ташкил этувчи бешта қоида шу йўлга асос қилиб олинди. Бу қоидаларнинг моҳияти қуйидагилардан иборат:*
>
> *Биринчидан: иқтисодиёт сиёсатдан устун бўлиши керак,ҳам ички, ҳам ташқи иқтисодий муносабатларни мафкурадан холи этишни таъминлаш зарур:*
>
> *Иккинчидан, давлат асосий ислоҳотчи бўлиши керак, у энг муҳим соҳаларни белгилаб бериши, ислоҳотлар сиёсатини ишлаб чиқиши ва уни изчил амалга ошириши, жаҳолатпарастлар ва консерваторларнинг қаршилигини енгиши лозим...*
>
> ***УЧИНЧИ ҚОИДА—ҚОНУННИНГ УСТУНЛИГИ. БУНИНГ МАЪНОСИ ШУКИ, ДЕМОКРАТИК ЙЎЛ БИЛАН ҚАБУЛ ЭТИЛГАН ЯНГИ КОНСТИТУЦИЯ ВА ҚОНУНЛАРНИ ИСТИСНОСИЗ ҲАММА ФУҚАРОЛАР ҲУРМАТ ҚИЛИШГА ВА УЛАРГА РИОЯ ЭТИШГА МАЖБУРДИРЛАР...“***
>
> **Ислом КАРИМОВ.**

мустаҳкамлаш, вазифаларини чегаралаш бўйича катта ишлар қилинди.

Иккинчидан, республиканинг мавжуд конституциясига қатор ўзгартиш ҳамда қўшимчалар киритилди, кўплаб янги қонунлар қабул қилинди.

Учинчидан, пухта тайёргарлик, жаҳондаги илғор тажрибаларни ҳисобга олиш, умумхалқ муҳокамаси орқали 1992 йилнинг 8 декабрида мустақил давлатимизнинг Конституцияси (Асосий Қонуни) қабул этилди. Айни кунда бу инсонпарвар, демократик Қомусимиз давлатимиз ҳаётининг бош дастуруламали сифатида тараққиёт ишига хизмат қилмоқда.

Хўш, Ўзбекистонда ҳуқуқий давлат барпо этишнинг ўзига хос йўли нималардан иборат?

Бу йўл аввало ҳуқуқий давлатнинг демократик асосларини мустаҳкамлашда бўртиб кўринади. Мазкур ҳолат қуйидаги белгиларда яққол кўзга ташланади.

1. 1990 йилнинг февралида давлатимизнинг қонун чиқарувчи юқори органи ҳисобланган Республика Олий Кенгашига демократик сайловлар ўтказилди. Ўтган даврда парламентимиз кенг кўламдаги қонун чиқарувчилик фаолиятини амалга оширди ва оширмоқда. У иқтисодий ислоҳотларни қўллаб-қувватловчи кўплаб ҳуқуқий актларни қабул қилди. Бунга Президентимиз И. Каримовнинг қуйидаги сўзлари орқали ҳам ишонч ҳосил қилиш мумкин:

“Айни вақтда иқтисодий муносабатларни ислоҳ қилишнинг ҳуқуқий асосларини яратувчи бир қатор асосий қонун ҳужжатлари, қонунларнинг бутун бир тўплами ҳам қабул қилинди. Мулкчилик, корхоналар, тадбиркорлик, банклар ва банк фаолияти, бирлашмалар ва ташкилотлардан олинадиган солиқлар, ташқи иқтисодий фаолият, чет эл инвестициялари, валютани тартибга солиш ва бошқа қонунлар шулар жумласидандир. Мазкур қонун ҳужжатларида мулкчиликнинг барча шакллари тенг ҳуқуқлилиги, мулк эгаси ҳуқуқининг кафолати ва ҳимояланганлиги турли ташкилий-ҳуқуқий шаклда хўжалик юритувчи субъектларни тузиш ва уларнинг фаолият кўрсатиш механизми, ташқи иқтисодий фаолиятини ташкил этиш принциплари ва тизими каби нормалар ўз аксини топган“.

2. 1990 йилнинг 24 мартида Республика парламентида мавжуд Конституцияга ўзгартиш ва қўшимчалар киритилиб, демократик жараёнларни янада ривожлантириш, сиёсий ўзгаришларни такомиллаштириш, конституциявий тузумни, фуқароларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва хавфсизликларини мустаҳкамлаш, давлат ҳокимияти ва бошқарув органларининг ўзаро таъсирини такомиллаштириш мақсадида Ўзбекистон Президенти лавозими таъсис этилди. Шуни алоҳида таъкидлаш кераки, бу муҳим сиёсий воқеа собиқ Иттифоқ парчаланиб кетишидан ярим йилдан кўпроқ вақт муқаддам юз берди. Қабул қилинган Қонунга кўра Президент ҳокимияти билан Вазирлар Маҳкамасининг ижроия бошқарув ҳокимияти бирлаштирилди, Президент айни чоғда Вазирлар Маҳкамаси Раисига айланди. Бу тадбирнинг нечоғли тўғри, оқилона эканлигини ҳаёт тўла исботлаб бермоқда. Собиқ СССРдан ажралиб чиққан айрим мустақил мамлакатларда давлат ҳокимиятининг ягона тизими яратилмаганлиги, парламент, Президент ва ҳукуматларнинг Крилов масалидаги каби ҳолатда ҳаракат қилганлиги қандай вазиятларга олиб келганлиги, олиб келаётганларидан муштарийларимиз хабардор бўлса керак.

3. Республикада ҳуқуқий давлат асосларининг кафили, олий ижроия ва бошқарув ҳокимиятининг раҳбари Президент сайлови Марказий Осиёда биринчи бўлиб муқобиллик негизида ўтказилди.

4. Асосий Қонунимиз муҳофазасини амалга ошириш мақсадида Республика Конституциявий суди ташкил этилди ва унга халқаро ҳуқуқ нормаларига биноан ваколатлар берилди.

5. Республикада суд ҳокимияти такомиллаштирилмоқда. Конституциямизнинг 106-моддасида Ўзбекистон Республикасида суд ҳокимияти қонун чиқарувчи ва ижро этувчи ҳокимиятлардан, сиёсий партиялардан, бошқа жамоат бирлашмаларидан мустақил ҳолда иш юритади деб ёзилган.

6. Асосий қонунимизда давлат ҳуқуқи билан биргаликда фуқаролик ҳуқуқи негизлари ҳам асослаб берилган. Жумладан, Конституциямизнинг 8-моддасида “Ўзбекистон халқини миллатидан қатъий назар, Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари ташкил этади“ дейилган. Бу Конституцион норма кўпмиллатли давлатимиз тараққиёти учун ўта муҳимдир.

Президентимиз, парламентимиз, ҳукуматимиз ва ҳуқуқни ҳимоя қилувчи муассасаларнинг саъй-ҳаракатлари туфайли Республикада жиноятчиликка қарши кураш кескин кучайтирилди.

Давлатимизнинг олий мақсади ўз фуқароларининг ҳуқуқ ва эркинликларини муҳофаза қилишдан иборат. Шунинг учун шахсга қарши қилинадиган жиноятларнинг пайини қирқиш борасида кўп иш қилинди. Уюшган жиноятчиликка қарши кўламли кураш олиб борилмоқда. Сўнгги пайтда ўнлаб жиноий тўдалар тугатилди, оғир жиноятлар содир этган жиноятчиларнинг кўпчилиги олий жазога ҳукм этилди. Иқтисодий жиноятларга, давлат ва фуқаролар ҳисобига ғайриқонуний равишда бойиган кимсаларга, коррупция, порахўрликка берилган шахсларга қарши шафқатсиз равишда курашилмоқда. “Ўзбеккабель“ бирлашмасида, бошқа айрим йирик ташкилотларда юз берган иқтисодий жиноятлар бу борада қатъий тартиб ўрнатилиши лозимлигини кўрсатмоқда.

Шунингдек, фуқаролар ва юридик шахсларнинг мулкий ҳуқуқлари муҳофазасига катта эътибор берилаётир. Республикада кичик ва ўрта бизнес, тадбиркорлик ҳамда ишбилармонлик қўллаб-қувватланмоқда, хусусий мулкка кенг йўл очиб берилмоқда. Айни пайтда Россия Федерациясидаги “МММ“ ҳиссадорлик жамияти атрофидаги машмашалар бизнинг шароитимизда юзага чиқмаслигининг ҳуқуқий чораларини яратиш керак.

Ҳуқуқий давлат жамиятдаги осойишталик, барқарорликни таъминлаш учун хизмат қилади. Президентимиз Ислом Каримов халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши сессиясида мамнуният билан “Мен кечқурун ишдан қайтар эканман, кўча-қўйларда бола-чақасини етаклаб, бемалол сайр этиб юрган одамларни, айниқса, аёлларни кўриб қувонаман“, деди.

Дарҳақиқат, инсоннинг энг катта ҳуқуқи унинг муносиб турмуши, сермаҳсул ижтимоий фойдали меҳнат билан шуғулланиши, чин маънодаги бахтли ҳаёт кечиришидан иборатдир. Ватанимиз фуқароларининг ана шу олий ҳуқуқини мустақил, демократик, ҳуқуқий ва келажаги буюк Ўзбекистон давлати муҳофаза қилмоқда.

Янгибой ҚЎЧҚОРОВ,
Тўлқин ЁРҚУЛОВ.
шарҳловчилар

1. «ЗИЛОЛА» ОРОМГОҲИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

— Жиззахликлар Мустақилликка нима тайёрлаб келишди?

— Гуруҳимиз 40 дан ошиқ болаларни ўз сафига бирлаштирган. Улар оддий болалар эмас. Ҳаммаси саралаб олинган. Истеъдодли, қобилиятлилар. Байрамда асосан Фориш ҳамда Зафаробод туманларидан келган мактаб ўқувчилари иштирок этадилар.

Форишда "Сайёд" қишлоғи бор. Балки эшитгандирсиз?

Бу машҳур қишлоқ. Унда эски удумларимиз, миллий қадриятларимиз тўла сақланиб қолган. Шу билан бирга қўшиқларимиз ҳам. "Сайёд" гуруҳи ўша қишлоқда тузилган.

Гулнора АБДУЖАББОРОВА

Малика ЖАББОРОВА

Раҳматилла САРИМСОҚОВ

Болалар ҳам ўша ерда истиқомат қилишади. Мазкур фольклор ансамблида 40 нафар бола қатнашади.

— Ансамбль ҳақида батафсилроқ маълумот бера оласизми?

— Бу вазифани "Сайёд"нинг раҳбари Шердил Қосимовга юкласак.

Шердил ака билан суҳбатни давом эттира бошладик.

— Болалар фольклор ансамбли 1981 йили тузилган, деб сўз бошлади Шердил ака. — Тумандаги Ҳамза номли 7-ўрта мактаб қошида иш бошлаган гуруҳимиз тез орада тилга тушди. Олдин туманда, кейин вилоят бўйича ўтадиган турли тантана, байрамларда қатнаша бошладик. Биз айтадиган қўшиқлар сони ҳам орта борди. Ҳозир болалар анча тетик, катта давраларга ўрганиб қолишган. Куни кеча ойнаи жаҳонда ҳам санъатларини намойиш этишди.

Шердил аканинг ўзи ҳам мусиқа шайдоси экан. "Мен чала олмаган мусиқа асбоби йўқ", дейди у киши кулиб. Мактабда мусиқадан болаларга сабоқ берадиган бу камтар инсоннинг отаси ҳам санъаткор бўлган эканлар.

— "Сайёд" болалар фольклор ансамбли аъзоларидан баъзиларини газетхонларга таништириб ўтсангиз?

— Бажонидил. Бунёд Достонов, Элмурод Мавлонов, Ғайрат Ортиқбоев, Мунавварxон Отабуллаев, Рухсора Қосимова, Дилнавоз Ортиқбоева, Нилуфар Номозова...

— Эрта-индин пойтахтимизнинг Бош майдонида ўтадиган Мустақиллик байрамида қандай қўшиқларни ижро этасизлар?

— "Бешқарсак", "Йўрман", "Бургам", "Бўшама", "Шиқирлама-шиқ"...

РЕСПУБЛИКАМИЗ Мустақиллигининг уч йиллиги шарафига ўтадиган байрамда Самарқанд вилоятининг Пахтачи туманидаги 18-ўрта мактаб қошида таш ил этилган "Қалдирғоч" ансамбли ҳам иштирок этади. Бу ҳақда гуруҳ раҳбари Раҳмат Холбўтаев шундай ҳикоя қилади:

— Ансамблимиз 1990 йилдан бошлаб фаолият кўрсатмоқда. Унда 25 киши қатнашади. Туман ва вилоятдаги бир қанча кўрикларда ғолиб деб топилган. Шу боис, байрамда ҳам унинг ўз ўрни бор. Самарқандликлар катта шодиёнада Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими, бастакор Равшан Ҳамроқулов басталаган "Самарқанд ёшлари" қўшиғини ижро этишга тайёрланишмоқда.

БУХОРОЛИК санъаткор ўқувчилар ҳам республикамизнинг Мустақиллик байрамига астойдил тайёргарлик кўришмоқда. Бу сафар қадим Бухоро ўзининг 50 нафар истеъдодли ўқувчисини пойтахтга йўллашган. Дастурнинг биринчи қисмида бухороча доира рақси ижро этилади. Иккинчи қисмда эса ёшлар гўзалликни, зардўзлик санъатини байрамона завқ билан рақсга тушиб, куйлайдилар. Дастурнинг учинчи қисмида Бухоронинг анъанавий удумлари ижро этилади. Қайроқ, занг жўрлигида рақсга тушилади.

"ЗИЛОЛА"да ўтаётган ҳар бир дақиқа Мустақиллик байрамининг гўзал ўтиши учун пойдевор бўлаётгандек туюлади. Аслида ҳам шу. Байрамда қатнашадиган болалар ҳали унчалар бу байрамнинг нечоғлик аҳамияти катталигини, унинг улуғворлигини, сув ва ҳаводек зарурлигини ҳис эта олмас. Аммо эрта ўтиб индин албат бу ҳақда ўйлайди, ўйлаганда ҳам қаттиқ ўйлайди ва бундан жиндек фахрланади ҳам.

.Муҳаммад АМИН.

Суратларда: Пахтачи туманидаги "Қалдирғоч" ансамбли аъзоларидан бир гуруҳи; сирдарёлик доирачи.
МУАЛЛИФ олган суратлар.

Ҳозирги ёшлар

САРКОТИБ ЯНГИ ВАЗИФАДА

*** Энди "қариб қолдим".**

*** Вилоятда биринчи.**

*** Кўчалар ёруғ бўлади.**

Жиззах вилояти Ёшлар Иттифоқи қўмитасининг саркотиби, Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси бюро аъзоси Комилжон Абдусатторов "Пахтакор" ижара ширкат хўжалигига раҳбар бўлиб ўтди. Чунки...

— Авваламбор, Ёшлар Иттифоқида ишлаш учун "қариб қолдик". 36 ёшдаман. Қолаверса, хўжаликда, ишлаб чиқаришда ҳам куч синамоқ фарздай туюлди менга. Иккита олийгоҳни—Самарқанд савдо институти ва Тошкент аграр университетини тугатганман.

Комилжон раҳбар бўлиб кетгандан сўнг натижа ёмон бўлмади. Бир ой ўтар-ўтмас хушхабар тарқалди: "Пахтакор" хўжалиги вилоятда биринчи бўлиб пилла тайёрлаш режасини бажарипти. Давлатга 3,5 эмас, 3,8 тонна пилла сотилипти.

Яқинда яна бир хушхабар эшитдик. Тошкентдан келган масъул шахсларга вилоят ҳокими Алишер Тошкенбоев Комилжонни мақтапти. "Биз Комилжонда катта ғайрат борлигини билардик, шу сабабли унга раҳбарликни ишониб топширгандик. Мана, давлатга 1900 тонна ғалла сотиб, ғалла режасини ҳам вилоятда биринчи бўлиб уддалади" — депти.

Энди бу гапдан кейин хўжаликка бормаслик, собиқ саркотибга, Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси бюро аъзосига "ҳорма" қилмаслик биз учун гуноҳ, дедик-да, "Пахтакор"га бордик.

"Пахтакор" ижара ширкат хўжалиги кейинги уч йил давомида қаторасига барча давлат режаларини барбод қилиб, қарзга ботган экан. Комилжоннинг айтишича, пилла ва ғалла ҳисобига хўжалик энди ана шу қарзларидан қутулади.

Олдинда эса пахта мавсуми. Хўш, бу борада ҳам хўжалик илғор бўла оладими?

— Жуда қийин, балки мумкин эмас, — дейди Комилжон— Ғалла ўрими мавсумида Ғаллаоролдан уч-тўрт комбайн олдик. Ишлар ёмонмас. Аммо пахта терими пайти, ҳеч қаёқдан терим машиналари ёрдамга келмайди.

Хўжалик кейинги йиллари биронта ҳам янги комбайн олган эмас. Ҳолбуки, қоида бўйича ҳар йили 15 фоиз техника янгиланиб бориши керак. Мавжуд 51 пахта териш машиналарининг аксарияти эҳтиёт қисмга муҳтож. Уларни зудлик билан топиш, мавсумга ҳозирлаш керак. Баъзи хўжаликлар бу тадбирни охирлатишмоқда, биз эса энди бошладик. Пахта тайёрлаш режамиз ҳам оғир: 2350 гектар ернинг ҳар гектаридан 26,7 центнердан ҳосил топширишимиз керак. Бизнинг шўр ерлар шароитида бу анча меҳнатталаб вазифа. Ҳечқиси йўқ, бажариш мумкин. Лекин, пилла ва ғалладай биринчи бўлиб эмас.

— Пилла ва ғаллани бажариш фақат техникага қараб қолмагандир? Бошқа тарафлари ҳам бордир?

— Гапингиз тўғри. Муҳими, биз комбайнчиларимиз ўрим-йиғимдан бошқа нарсани ўйламаслигига эришдик. Оиласини озиқ-овқат, бошқа керакли нарсалар билан таъминладик. Ўрилган, янчилган дон пешма-пеш қабулхоналарга жўнатилди. Барча етакчи мутахассислар ва бошлиқлар иш бошида туриб, комбайнчиларнинг иссиқ-совуғидан огоҳ бўлиб туришди. Ҳар кун эрталаб ўтган кунги иш ҳақи бериб борилди. Натижада Тоштемир Эрназаров, Фармон Умурзоқов бошлиқ бригадалар, Ботир Жойнақов, Сайфиддин Нурмуҳамедов, Холмурод Худойбердиев каби механизаторлар жон-дили билан меҳнат қилиб, биз илғорликни қўлга киритдик.

— Пахтада ҳам шундай илғорлар борми?

— Жуда кўзга кўринадигани, бошқалардан илгарилаб кетгани йўқ. Лекин ҳаммаси ҳам ўз аравасини ўзи тортиб келяпти. Бу ёғига куз узоқ эмас.

— Хўш, сиз хўжаликка раҳбар бўлиб, фақат ишлаб чиқариш билан шуғулланяпсизми?

— Нега энди?

— Чунки хўжалик қарздор. Бир иш қилиш учун пул керак.

— Агар хоҳиш бўлса, пул ҳам, имкон ҳам топилади. Авваллари бу ерда ҳар куни икки тонна бензин сарфланар экан, ҳозир 400 литр, аммо аввалгидан кўпроқ техника юряпти. Баҳорда тозалик ойлиги ўтказиб, марказий қўрғондан 100 тонна атрофида чиқинди ва ахлат чиқардик. 150 минг сўмга икки кўчани асфальтлатдик, бир кўчани таъмирладик, икки кўчага тош тўкдик. 15 дан зиёд кўчамиз бор, кечаси зимистон. Энди ҳаммасига неон лампалари ўрнатмоқчимиз.

Газимиз бор. Ичимлик сувини қийналсак-да, оляпмиз, аммо катта қувурларимиз авария ҳолатида. Ҳали у ер, ҳали бу еридан тешилиб, таъмирчилар овора. Канализация аҳволи чатоқ. Бугунги аҳволимизда уни ўз кучимиз билан бутлашимиз жуда қийин. Аммо, уни бизга ҳеч ким тузатиб бермайди. Демак, уни ҳам ўзимиз йўлга соламиз.

Хуллас, иш кўп, ташвиш кўп. Комилжоннинг аввалги юришлари тўхтаган, ҳозир бош қашишга вақти йўқ. Икковлон ўн беш минут бирга ўтирган бўлсак, шу орада ҳам неча-неча кишилар кириб, ишларини битириб чиқишди. Мени қувонтирган нарса: шунча меҳнат ғалабаларига эришса-да, амалга ошираётган ишларидан кўнгли тўлмагани бўлди.

Айнан Комилжон мисоли вилоят ҳокими Алишер Тошкенбоев: "Энди ана шундай ёшларга ҳеч иккиланмай раҳбарлик лавозимларини топшираверамиз", депти. Бу нафақат Комилжонга, балки Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқига, бу тарбиялаган, тарбиялаётган ёшларга катта ишончдир.

Абулқосим МУҲАММАД РАСУЛ.

"ЮЛДУЗ" КЕЛАЖАККА УМИД БИЛАН ҚАРАЙДИ

"Юлдуз" тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси номини жумҳуриятимизда ким билмайди дейсиз. Ўзининг харидоргир, кўз ўйнатар маҳсулотлари билан машҳур бу бирлашма. Аҳамият берган бўлсангиз "Юлдуз"да тайёрланаётган маҳсулотлар мамлакатимиздаги бошқа тикувчилик корхоналари маҳсулотларидан юқори сифатли. Чиройлилиги ва хилма-хиллиги билан ажралиб туради.

Бугунги кунда Ўзбекистондаги бошқа саноат корхоналари сингари "Юлдуз"да ҳам кўпгина ўзгаришлар содир бўлмоқда. Бу ўринда бундан бир ой муқаддам бирлашманинг очиқ типдаги акционерлик жамиятига айлантирилганлигини айтиб ўтиш жоиз. Бу эса корхона ҳаётига ижобий таъсир қилмай қолмади. Натижада халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш кейинги етти ойлик режа бўйича 103,6 фоизга ошириб бажарилди. Ўсиш суръати ўтган йилги 7 ойга нисбатан 107,4 фоизни ташкил этди.

Корхона кейинги пайтда собиқ Иттифоқ республикалари корхоналари билан алоқаларни янада яхшилашга ҳаракат қилмоқда. Ҳозирда улар Россия, Белорусь ва Литва корхоналари билан алоқа боғлаб, улардан бартер усулида хом-ашё олмоқда. Лекин бу корхонанинг тўла қувват билан ишлаши учун камлик қилади. Шунинг учун "Юлдуз" ўзи учун янги-янги ҳамкорлар излаш йўлидан бормоқда.

Бундан бир қанча вақт муқаддам бирлашмада техника ремонти масаласи анча долзарб муаммолардан ҳисобланарди. Ҳозирда уларга бу борада "Технолог" ва Авиация илмий ишлаб чиқариш бирлашмалари катта ёрдам бермоқда. Қўшни жумҳуриятлар корхоналари билан алоқалар ўрнатиш қийин бўлиб турган бугунги кунларда ўзимиздаги корхоналар ўртасидаги бу ҳамкорлик таҳсинга лойиқ, албатта.

Кузги мавсум бошланиши арафасида "Юлдуз"да мавсумбоп енгил пальтолар тикиш ҳам йўлга қўйилди. Бундан ташқари ҳозир корхонада аёллар ва эркаклар костюмлари, кўйлаклар, махсус кийимлар тикилмоқда. Тайёр маҳсулотлар корхонанинг мамлакатимиз шаҳарларидаги фирма магазинларида сотилади.

СУРАТЛАРДА: Эркаклар костюмларини дазмоллаш участкасида; бичиқчи Дилдора Мўминова.

Ф. КУРБОНБОЕВ (ЎзА) суратлари.

ПРЕЗИДЕНТ ФАРМОНЛАРИ ҚАНДАЙ БАЖАРИЛМОҚДА?

СУВ КЕЛТИРГАН АЗИЗ

Дарҳақиқат шундай эмасми?

Ҳаётимиз манбаи бўлган сув ҳақида баъзан жуда жўн ва юзаки фикр юритамиз-да, сувсиз ҳаёт бўлмаслиги, сув чиқарувчи кишиларнинг элда азиз эканлиги биз учун бир оз эриш туюлади.

Биз қуйида ҳикоя қилмоқчи бўлган кишилар ҳам ҳаётимиз манбаи бўлган сув ижодкорларидир.

Республикамиз Президентининг аҳолини тоза ичимлик суви ва табиий газ билан таъминлаш бўйича қабул қилинган фармонларини бажаришни ўзининг асосий иш дастури деб қабул қилган мана бу корхонани биласизми?

"Зилол сув". Бу Наманган туманидаги ҳиссадорлик жамиятининг номи. Исми жисмига монанд бу жамият илгари республика яйлов мелиорация бошқармаси қошидаги 480-механизациялашган кўчма колоннаси деб номланарди. 1991 йилда ана шу кўчма колонна таркибида "Зилол сув" ҳиссадорлик жамияти вужудга келди.

— Давлат тасарруфидан чиқиб ишлаш биз учун дастлаб бир мунча қийинчиликларни келтириб чиқарди, — дейди ҳиссадорлик жамияти раиси Латифжон Хўжаев, — энди жамоамиз олдида қурилишлар сифатини яхшилаш, иш суръатини ошириш асосий вазифага айланди. Қурилишдаги ислоҳотлар, ишчи-хизматчиларнинг мулкка бўлган муносабати ўзгарди. Кишилар хом-ашё, техника воситалари ва ёнилғидан тежаб-тергаб фойдалана бошладилар. Иш сифатига эътибор кучайди. Негаки, соф фойдани тақсимлашда илгаридаги каби "текисчилик" усулидан воз кечилди. Тез ва соз ишлаганларгина яхши даромад ола бошладилар. Бу усул ўз навбатида баъзиларга маъқул бўлмади ҳам.

Қишлоқ аҳолисини тоза ичимлик суви билан таъминлашдек муштарак мақсадни кўзлаб меҳнат қилаётган аҳил жамоа сафида айни пайтда 300 нафардан зиёд ишчи хизматчилар бор. Уларнинг 50 нафардан кўпроғини ёшлар ташкил этадилар.

Республикамиз мустақиллигининг уч йиллиги нишонланадиган йилда жамоа аъзолари давлат буюртмаси бўйича 800 минг, жами 911 минг сўмлик иш бажаришлари даркор. Бу дегани, вилоят бўйича жорий йилда 50 километр масофада сув тармоқлари учун қувурлар ўтказиш керак, демакдир. Шу йилнинг ўтган 5 ойига назар соладиган бўлсак, давлат буюртмаси асосида 528 минг 800 сўм-лик иш бажарилиб, 9,1 километр масофага сув қувурлари тортилди ва фойдаланишга топширилди. Ярим йилликда бу кўрсаткич 23 километрни ташкил этиши кутиляпти.

Президент фармонидан кейин вилоятдаги жуда кўп қишлоқлар аҳолиси тоза ичимлик сувидан баҳраманд бўлдилар. Ўтган 1993 йилда Янгиқўрғон туманидаги Охунов, Сатторов номли хўжаликларда Косонсой туманидаги "Қўқимбой", Худойбердиев номли, "Дўстлик" жамоа хўжаликларда, Норин туманидаги Шамсиддинов номли, "Ўзбекистон", Наманган туманидаги "Қизил Байроқ", "Ўзбекистон" Поп туманидаги "Дўстлик", Задарёдаги "Гулбоғ", Уйчи туманидаги "Соҳибкор", Чустдаги "Дамобод" ва бошқа хўжаликларда 10-15 километр масофаларда сув тармоқлари ишга туширилди.

Шу йилнинг ўтган 5 ойида Янгиқўрғон туманидаги "Исковот", Учқўрғон туманидаги Улуғбек номли, Поп туманидаги "Водий", Чустдаги Навоий номли, Норин туманидаги "Оқ олтин" жамоа хўжаликларида аҳоли тоза ичимлик сувидан фойдалана бошлади.

Республика Президентининг Фармони эълон қилингандан кейин ўтган шу даврда вилоят бўйича қишлоқ аҳолисини тоза ичимлик суви билан таъминлаш даражаси 65 фоизни ташкил этди. Ҳали жамоа олдида бажарилиши лозим бўлган бир қатор вазифалар турибди. Ишбилармонлик ва тадбиркорлик билан иш бораётган аҳил жамоанинг қадамлари тетик.

Усмонжон Акромов, Фахриддин Ахмедов, Муҳаммад Тошматов, Радик Асфандиёров каби илғор ишчилар орасида Ойбек Қаҳҳоров, Исмоил Раҳмонов, Бахтиёр Мансуров, Анвар Раҳимов, Алексей Сидоров каби Ёшлар Иттифоқи фаоллари ҳам борлиги қувонарли.

— Ҳозирги кунда халққа ҳар қанча хизмат қилсак, шунча оз, —- дейди бош муҳандис Нурилло Иномов. — Ўлкамизни ободонлаштириш ҳар биримизнинг муқаддас бурчимизга айланган. Бинобарин, Президентимиз Ислом Каримовнинг "Шу азиз Ватан барчамизники, унинг истиқболи, фаровон келажаги деб яшаш, курашиш ҳар бир инсон учун катта бахтдир" деган пурмаъно сўзлари биз учун дастуриламалдир.

Мустақиллик шароитида давлатга боқиманда бўлиб яшаш мумкин эмас. Ҳар бир киши ақл билан иш юритса асло кам бўлмайди. Буни яхши тушунган ва шунга яраша вилоятнинг барча туман ва шаҳарларида кенг кўламда сув тармоқлари қуришни ташкил этиш учун тадбиркорлик билан иш юритаётган бу жамоа меҳнатига офарин дейсан.

Ғаффор РАСУЛ,
"Туркистон"нинг Наманган вилояти бўйича ўз мухбири.

ИСРОИЛ ТЕХНОЛОГИЯСИ ҚЎЛ КЕЛМОҚДА

18 август куни Қуйи Чирчиқ туманидаги "Ўзбекистон беш йиллиги" жамоа хўжалигида қишлоқ хўжалик экинларини Исроилнинг "Нетафим" компанияси технологияси асосида томчилаб суғоришга бағишланган семинар-кенгаш бўлди. "Ўзқишлоқхўжтаъминоттузатиш" давлат қўмитаси ташкил этган мазкур анжуманда вилоят ҳокимларининг муовинлари, агросаноат, қишлоқ хўжалиги техникаси таъминоти ташкилотларининг раҳбарлари, қишлоқ хўжалик академияси, тегишли вазирлик ва идораларнинг вакиллари иштирок этди.

Давлат қўмитасининг раиси Р. Ҳусанов йиғилганларга Ўзбекистонда арзон ва сифатли пахта етиштиришда Исроил технологиясининг афзалликлари ҳақида гапириб берди.

Томчилаб суғориш тупроқни намлантиришнинг энг илғор усулларидан бўлиб, экинларга сув берилишини уларнинг намликка бўлган эҳтиёжи билан боғлаб бошқариб боришга имкон яратади.

Томчилаб суғориш технологияси Ўзбекистон иқлими шароитида қулай ва самарали экани синаб кўрилди. Тажрибадан маълум бўлдики, томчилаб суғориш 80 фоизгача маблағни иқтисод қилиш имконини беради. Ғўзага 7 – 8 марта ўрнига бор-йўғи 1 – 2 марта ишлов берилиб, бир қанча харажат ва ишчи кучи тежаб қолинади.

Семинар қатнашчилари А. Абдусаломов бошлиқ деҳқон хўжалиги пахтазорларида бўлиб, томчилаб суғоришнинг афзалликларини кўриб, бунга ишонч ҳосил қилдилар. Ғўзалардаги шоналар мўл ҳосилдан дарак бермоқда. 18 гектар майдонда уч киши меҳнат қилади. Фермер А. Абдусаломов бу йил гектаридан 40 центнердан ҳосил кўтаришни мўлжаллаб турибди.

Томчилаб суғориш технологиясига доир пахтазорда бошланган суҳбат давра столи атрофида давом этди. Анжуманда исроиллик мутахассислар ҳам қатнашди.

П. НИШОНОВ,
Тошкент вилояти.

Эл соғлиги — юрт бойлиги

ВИЖДОНИНИ ЮТГАН ДОРИФУРУШЛАР

ЁХУД "ТУРКИСТОН" ВА "ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ" ГАЗЕТАЛАРИНИНГ ҚЎШМА РЕЙДИ

Мамлакатимизда соғлом авлод учун кураш давлат сиёсатига айланган. Бу масалага республикамиз раҳбарлари ҳам алоҳида эътибор қаратишган. Юртбошимизнинг "Республикада дори-дармонлар сотишни тартибга солиш тўғрисида"ги Фармони, Вазирлар Маҳкамасининг бу юзадан қабул қилган қарори фикримизнинг яққол далилидир.

Бу тарихий ҳужжатлар дори-дармон танқислиги ғоятда ўз таъсирини ўтказаётган бир пайтда айрим нопок кимсаларнинг бундан фойдаланиб, чўнтак тўлдириш дардига мубтало бўлиб қолганлари қаттиқ қуролланиб, бундай салбий ҳолатларга тезроқ барҳам бериш йўл-йўриқлари кўрсатилди.

Шу кўрсатмаларнинг жойларда бажарилиши қай аҳволда?

Ана шу саволга жавоб излаб мухбирларимиз дастлаб Хоразм вилояти дори-дармон ҳиссадорлик бирлашмаси бошқаруви раиси Матназар НИЁЗМАТОВ ҳузурида бўлишди.

— Дарҳақиқат, аҳолини дори-дармонлар билан таъминлаш кейинги вақтларда ночор бир аҳволга тушиб қолган эди. Президентимиз И. Каримов халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши сессиясида куюниб гапирганича бор.

Шуни айтиш лозимки, ушбу муаммолар вилоят дори-дармон давлат ҳиссадорлик бирлашмаси ходимлари, дорихона муассасалари жамоалари томонидан кенг муҳокама қилинди. Бу юзадан аниқ иш режалари тузилди. Вилоят соғлиқни сақлаш бўлими билан биргаликда ишчи гуруҳлари тузилиб, дори-дармонга алоқаси бўлган барча даволаш муассасаларини, дорихоналарни текшириб, бугунги аҳвол манзарасини равшан билиб олишди. Кейин текширув якунлари кўриб чиқилди. Камчиликларни бартараф этиш чора-тадбирлари белгиланди. Имкониятига қараб, олти ўринда, яъни Урганч шаҳар ва тумани деҳқон бозорларида, Қўшкўпир, Гурлан, Ҳазорасп туманлари бозорларида тижорат восита дорихоналарини ташкил қилдик. Бу дорихоналар асосан аҳолининг қўлида бўлган дори-дармонларни олади. Унинг сифати бирлашма қошидаги лабораторияда обдон текширилгач, сотишга рухсат берилди.

— Ҳиссадорлик бирлашмасининг ўзи-чи! МДҲ ёки бошқа чет давлатлар билан алоқа боғлаб, ушбу муаммони ҳал этишга қай даражада ҳисса қўшаяпти!

— Бу борада иш бошлаганмиз. Бу йил Ҳамдўстлик давлатларида кимё фармацевтика заводларининг 42 таси билан дори-дармон олиб келиш учун шартнома тузганмиз. Мол айирбошлаш (бартер) йўли билан Новосибирскда 50 миллиондан кўпроқ Россия рублига вилоятимиз учун ўта зарур дори-дармонларни олдик. Шунингдек, яқинда Ашгабад фармацевтика заводига 123 миллион рубл ўтказиб, дори-дармонлар олиб келишни йўлга қўйдик. Бу соҳада ўз ички имкониятларимиздан ҳам фойдаланяпмиз. Бартер орқали республикамиз Самарқанд, Фарғона, Бухоро, Қашқадарё, Навоий, Сурхондарё ва бошқа вилоятлар билан ҳам алоқа боғлаб, бир-биримизга ёрдам беряпмиз. Вилоят ҳокими М. Жуманиёзовнинг бевосита ёрдами туфайли Украинадан 105 миллион Россия рублига керак бўлган дориларни келтириб касалхоналарга тақсимлаб бердик. Шунингдек, Бешариқ момиқ пахта ишлаб чиқариш заводи, Тошкент кимё фармацевтика заводи, илмий текшириш ваксация институти ва марказий дорихоналар омбори билан ҳам яхши алоқалар боғлаганмиз.

— Кейинги пайтларда дорихона бинолари шахсий мулк сифатида аҳолига сотиляпти. Бироқ ушбу "биноларни сотиб олган харидорлар ундан дорихона эмас, балки бошқа мақсадларда фойдаланишни мўлжаллашяпти", деган гаплар бор.

— Тўғри, дастлаб шунга ўхшаш интилишлар ҳам бўлган. Лекин дорихоналарни хусусий жамоа мулки ва ҳиссадорлик жамиятлари қилиб уч хил тарзда давлат тасарруфидан чиқаряпмиз. 123 та дорих намиздан шу кунгача 69 таси давлат тасарруфидан чиқарилди. Бу биноларнинг дорихона бўлиб қолиши шарт. Бунинг учун ҳамма чораларни кўряпмиз. Биринчидан, бу янги хусусий дорихоналар ўзларини "ўнглаб олишларигача" уларга дори-дармон ва бошқа тиббиёт ускуналаридан қўлимиздан келгунча етказиб беришга ҳаракат қиляпмиз. Иккинчидан, кимки дорихона биносини хусусийлаштириб олар экан, тузилган шартномада бинонинг албатта дорихона сифатида фойдаланиши лозимлигини алоҳида кўрсатамиз. Учинчидан, бу шарт талаблари дорихонанинг янгидан ишланган низомида ҳам ўз аксини топади.

— Дори-дармонлар билан савдо қилишни уюштиришда, уни тўғри йўлга солишда вилоят ҳиссадорлик бирлашмаси иш услуби қай йўсинда ташкил қилинган!

— Дорихоналар очилиб, дори-дармон билан савдо қилинадиган бўлса, улар дастлаб бирлашмамизнинг рухсатномасини олишлари лозим бўлади. Бунинг учун тайёрланган бино, керакли ҳужжатлар махсус комиссия назоратидан ўтади. Бўлғуси дорихонада ишлайдиган ходимларнинг мутахассислиги аниқланади. Албатта бу соҳанинг ҳам ўзига яраша нозик томонлари бор. Истаган кишига дори-дармон билан ишлашга йўл қўйилмайди. Дори сотадиган шахс ҳеч бўлмаганда фармацевтика ёки бу соҳада ўрта маълумотга эга бўлиши керак. Масалан, яқинда Янгибозор ва Урганч туманларида дори сотиш пунктлари очишган эди. Биз эса айтилган талабларга жавоб беролмагани учун унинг фаолиятини тўхтатишга мажбур бўлдик.

Айрим туманлар (Боғот, Янгибозор, Хонқа, Янгиариқ) раҳбарияти Президентимизнинг юқорида номи тилга олинган махсус фармонининг бажарилишига юзаки қараганликлари туфайли ўша жойларда ҳалигача тижорат-восита дорихоналари очишмаган.

— Дори-дармон танқислигидан қутулишнинг яна бир йўли, бу шифобахш ўсимликлардан фойдаланиш. Бу борада вилоятда бирон иш қилишяптими!

— Қилиняпти. Домламиз, тиббиёт фанлари доктори Р. Собиров бошчилигида бир мунча ишларни қилиб улгурдик. Шу киши ашаббуси билан Урганч туманида бир гектар, Хива тумани Беруний номли жамоа хўжалигида икки гектар, шунингдек Гурлан ва Боғот туманлари далаларида ҳам анча майдонга доривор ўсимликлар экканмиз. Урганч шаҳрининг иккита жойида доривор ўсимликлардан шарбатлар, дамламалар, қайнатмалар тайёрлаб аҳолига етказиб берадиган фито-барлар очдик. Туманлардаги дорихоналар қошида ҳам ўша фито-барларнинг кичик бўлимлари бор. Касалхоналар ҳам шу фито-барларга буюртма беради. Ҳозирда кўпчилик аҳоли ўша жойлардан ҳар кун идишларини тўлдириб шифобахш шарбатлардан олиб кетишяпти. Бу ҳам дори-дармонга бўлган талабларимизнинг қондирилишига анча ёрдам беряпти.

ОЛИБСОТАР — ДИЛОЗОР

ЁКИ УРГАНЧ ШАҲАР ДЕҲҚОН БОЗОРИДА ДОРИ СОТАЁТГАН ЧАЙҚОВЧИЛАР ҲАҚИДА

Республикамиз Президенти И. Каримовнинг Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамасидаги ва халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши сессиясидаги сўзлаган нутқларидан сўнг ижтимоий-иқтисодий турмушимизда туб ўзгаришлар бошланди. Лекин, минг афсуски, жиддий танқидлардан кейин ҳам ўзларига тегишли хулоса чиқариб олмаётган нопок шахслар элни алдаб, оғизларига қаратишдан чарчашмаяпти. Уларга солиқ инспекцияси назоратчиларининг, бозорқўм ходимларининг ва милиция инспекторларининг танбеҳ ва таъқиблари ҳам таъсир қилмаяпти. Ҳеч кимни назарига илмаётган уддабурон ва олғир дорифурушлар ўзларини гўё "эл саломатлигини таъминловчилар" деб кўрсатмоқдалар. Гоҳ яшириниб, баъзан очиқчасига ноқонуний савдо-сотиқ билан шуғулланаётган дорифурушлар кўп нарсаларнинг уддасидан чиқаётганлари ҳам рост. Акс ҳолда бозордан харид этилаётган дори-дармонлардан заҳарланиш ҳоллари учрамаган бўларди. Урганчликлар яқинда шундай бир воқеанинг яққол гувоҳи бўлишдики, бу иш фақат виждонсиз ва иймонсиз кишиларгагина хос. Гемодез ўрнига сийдик солинган дорини қабул қилган бемор нобуд бўлган. Хўш, айтинг-чи, чайқовдаги дори-дармонларнинг сифати ва ҳаққонийлигига ким кафолат беролади?

Ҳа, олибсотар—дилозор, ундан юрту эл безор. Халқимиз аллақачон олибсотар, юлғич, кўзбўямачилардан безор бўлгани рост. Инсофсизга эрк берилса, кўнгли тусаганича юртни талаб, кун кўришга, киссасини пулга тўлдириш учун ҳар қандай қабиҳликларгада боришга журъат этаркан. Меҳнатдан бўйин товлаган юлғичнинг эл саломатлиги билан қанча иши бор, дейсиз?! Бу тоифадаги кишиларга инсоф, иймон ва виждон тўғрисида гапирсангиз ёқмайди.

Урганч деҳқон бозоридаги дорифурушлар маконида шаҳар солиқ инспекцияси бошлиғи муовини Ғаффор Рўзиматов, махсус назорат-тафтиш бўлими нозири Қадамбой Обдолов ва яна бир неча нозирлар билан рейд ўтказдик. Нозирларни таниган чайқовчилар ўзларини пана-панага олиб, молларини яширган бўлишди. Қизил халат кийган, тилло тишли қирқ ёшлар чамаси аёл эса ҳеч кимдан ҳайиқмайди. Унга гўё эрк бериб қўйилгандек, харидорлар билан савдолашаверди. Дорифуруш олдига бориб, нархини сўрадик: Кокарбаксилаза 35 сўм, Канамицин 30 сўм, Ампициллин 25 сўм, пенициллин 20 сўм ва ҳоказо. "Дориларингиз намунча қиммат", деганимиздан сўнг аёл жаврай кетди. "Жонингиздан айланай, буларни олиб келишнинг ўзи бўларканми, йўлда не-не азобларни кўриб, рекетчиларга таланиб, "томожня"чиларга тўлаб, дори-дармон олиб келамиз-а. Шуни биласизми? Сиз дори олмоқчимисиз? Боринг-боринг, харидорларимни қочирманг".

Ҳа, бу аёлнинг дориси тугул ўзи ҳам нақ заҳарнинг ўзи-я...

ҚИЗАЛОҚ НИМА ЎРГАНСИН?

20 қадамча нарида 10 яшар қизчаси онасига ёрдамлашгани келган экан. Аста онасининг олдига келиб сумкани берди. Дорифуруш аёл сумкадан зарур дориларни олиб, қолганини яна тиқиб қўйди. "Бор чеккага чиқиб тур, ишора қилишим билан дарров югуриб кел, кўп имиллама, яхшими?" деди қизига. Қизча дори тўла сумкани маҳкам ушлаганича чеккага чиқди.

Четдан кузатиб турган кишига булар бари ниҳоятда хунук кўринаркан. Хунуклиги шундаки, мурғак қалб қизалоққа жуда ачиндик. Истиқлолимизнинг нурли келажагини яратгувчи бир қизча онасига эргашиб нимани ўрганиши ҳам мумкин? Эртага қуш уясида кўрганини қилмайдими?

Бозорда қизил халат кийган дорифуруш аёл кунда бор. Ажабланарлиси шуки, унинг мушугини пишт дейдиган йўқ. Унинг исмини ва яшаш жойини аниқлашга аранг муваффақ бўлдик. Ўзига қолса аниқ маълумот берармиди. У шаҳардаги "Ўзбекистон 40 йиллиги" кўчасининг 14 уй, 1 проездида яшовчи Ўғилжон Иброҳимова эди.

ЖАРИМА ТЎЛАСАЛАРДА...

Бозорда Ўғилжоннинг сафдошлари кўп экан. Омонгалди кўчасининг 72-уйидан Қурбонжон Ваисова, Некрасов кўчасининг 21-уйида истиқомат қилувчи Шукуржон Бекжонова, Омонгалди кўчасидан Мая Жуманиёзовалар ҳам ана шулар жумласидан. Девқомат, тоғни урганда талқон қила оладиган йигит Ўктам Эшмуродов ҳам аёллардан қолишмайдиган чиқиб қолди.

Шаҳар назорат инспекцияси, ички ишлар бўлими, давлат солиқ инспекцияси ходимлари билан ўтказилган бир кунлик рейднинг ўзида 25 нафар шахс шаҳар ҳудудида ва деҳқон бозорида белгиланмаган жойларда ноқонуний равишда савдо фаолияти билан шуғулланаётганлиги аниқланди. Уларга жами 1 минг 500 сўм жарима солинди. Яна қанча дори-дармонлар мусодара қилинди.

Шаҳардаги Московская кўчаси 72-уйда яшайман, деб ўзини таништириб ҳам қўйди, гердайиб бир аёл. Гердайишига асос бордир, билмадик. Биз шу куни деҳқон бозорида Урганч шаҳрида истиқомат қилувчи Р. Машарипов, Урганч тумани Ж. Мангуберди номли жамоа хўжалигида яшовчи О. Жумамуродов каби истаган дорингизни муҳайё қилиб бергувчи корчалон дорифурушлар билан "ошно" бўлдик. "Шаҳар ўз уйим, ўлан тўшагим" дея бемалол юришибди, азаматлар. Уларнинг сўз ўтмас бўлиб кетган башараларига қараб "Ориятингга салламно" деб юборгингиз келади, беихтиёр.

Юқорида номлари зикр этилган дорифурушлар бир неча марта огоҳлантирилган ва жарима тўлаган бўлишларига қарамасдан ўрганган одатларини ташламаяптилар.

ЭРТАГА КЕЧ БЎЛАДИ

Белгиланмаган жойларда ноқонуний равишда дори-дармон сотиш билан машғул шахсларга ўз вақтида тегишли чоралар кўрилмаса эртага кеч бўлиши тайин. Модомики "молини ейиб ёки бозор қилиб сотаётган чайқовчилар йўқ-ку" дейиш билан бўлиб ўтаётган оғир хатоликларни кечириб бўлармикан. Муҳими, дорифурушлик давом этяпти. Дорихоналарда йўқ, ноёб дори-дармонлар бозорда истаганингизча топилади. Бу ҳеч кимга сир эмас.

— Дорихоналарда бизга керак бўлган дориларни тополмаганимиздан кейин, бозорга югурамиз-да, нима қилайлик ахир, — дейди дори сотиб олиш учун бу ерга келган урганчлик О. Анниёзова, — мана 2 фоизли новокаинни шу ердан топдим. Ишқилиб, дардимга шифо берса бас.

Инсон борки, касал бўлиши ҳақ. Мол-дунёдан воз кечсангиз кечасизки, қиммат бўлса-да, дори-дармон сотиб олаверасиз. Мободо дори эмас, заҳар бўлса-чи? Унда додингизни кимга айтасиз? Бу ҳам муаммо...

Тижорат-воситачи дорихоналар очилганида кўплар қувонишганди. Афсуски, бу ердаги дори-дармонлар ҳаддан ташқари қиммат. Уларни сотиб олишга ҳамманинг ҳам қурби етавермайди.

КЎРИНМАС БАЛО

Халқимизда "кўринмас бало оёқ остида" деган нақл бор. Таъбир жоиз бўлса, дорилардан заҳарланиш ҳоллари кўзга кўринмас бало оқибатида рўй бераётган фожеага ўхшайди. Ташқаридан кузатганда турмушимизнинг икир-чикиридай кўринган дорифурушлик охир оқибатда мусибат билан тугаётганига ортиқ тоқат қилиб бўлмаса керак.

Баъзи чайқовчиларни гапга солсангиз, нолиб қолишади. "Ахир кун кўришим, болаларимни боқишим керак-ку. Биров менга мана рўзғорингни тебрат, деб пул берармиди? Нима, очдан ўлиб кетайми?", дегувчилар ҳам бор. Лекин эл-юртнинг қаттиқ ва оғир қарғишларига ботиб, бола боқишнинг нима кераги бор? Бу фақат иймонсиз кишиларнинг кўнгилларига сиғса керак.

Дорифурушликни ишбилармонлик, тадбиркорлик дегувчилар қаттиқ янглишадилар. Пешона тери эвазига узоқдан келтирилган бирон манба ёки қўл меҳнатида яратилган маҳсулотларгина бозорга ярашиқлидир. Модомики, биз фаровон турмуш қурмоқчи эканмиз, ривожланган мамлакатлар тажрибасидан кенг ва ижодий ўрганишимиз даркор. Ишбилармонлик катта ва муҳим ишларни тез ва соз битказиш йўлларини топа билишдир. Бугунги иқтисодий ислоҳотларнинг амалдаги самараси ҳам шу.

Яқинда бир ҳамкасбимиз бетоб бўлиб қолди. Уни кўргани борсак, уйида даволанаётган экан. "Ахир бу аҳволда касалхонада ётиб даволансангиз бўларди-ку" деган саволимизга кулиб деди: "Касалхонада ҳам ўзим берган дори-дармонлар билан даволашади. Қизим укол қилишни билади, ҳолимдан хабар олиб турибди. Бунинг устига ўзингиз биласиз, шифохонада ётсам, болаларим мени кўриш учун транспортда бориб келгунча роса овора бўлишаркан. Натижада кўп сарф-харажатлар қилиб қўярканмиз. Шунинг учун уйда даволанишни лозим топдим". Мана муаммо...

Бугуннинг энг муҳим вазифаларидан бири — иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш, халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқаришни кўпайтиришдир. Шунда чайқовчилик, олибсотарлик сингари ёт кўринишларни таг-томири билан йўқотган бўламиз.

Бизнингча, жойларда ҳар қандай тўрачилик, расмиятчилик, сунъий тўсиқларга йўл қўйишдек иллатларга батамом барҳам бериш чораларини кўриш керак. Республикамиз Президенти И. А. Каримовнинг юрт бойлиги, эл саломатлиги йўлида қилаётган эзгу ишлари ўшанда хайрли якун топажак.

Дилбар БЕКЖОНОВА,
"Туркистон" махсус мухбири,
Қурбон МУҲАММАДРИЗО,
"Ўзбекистон овози" махсус мухбири.

Ешларга хос иш топиб бериш ҳозирги кунда биринчи вазифа бўлиб турибди. Сурхондарё вилоятида Музробод ноҳиясидаги А.Набиев номли жамоа хўжалиги бу ишда ўрнак бўлаётир, десак муболаға бўлмайди. Бу хўжалик туман марказидан анча йироқ бўлишига қарамай, кичик корхоналарнинг бунёд этилиб, ешлар орасида ишсизликни бартараф этмоқда. Ҳозир бу ерда кичик гилам цехи ишлаб турибди. Цехда 30 кишини иш билан таъминлади. Қизлар тезда янги иш билан тил топишиб кетишди. Уларнинг маҳсулоти маҳаллий бозор эҳтиёжини қондириб келмоқда.

СУРАТДА: Моҳир гилам тўқувчи Мавлуда Омонова саройни ҳам безатгувчи гилам устида ишлаётир.

И.ХЎЖАЕВ (ЎзА) сурати.

Сиз кутган учрашув

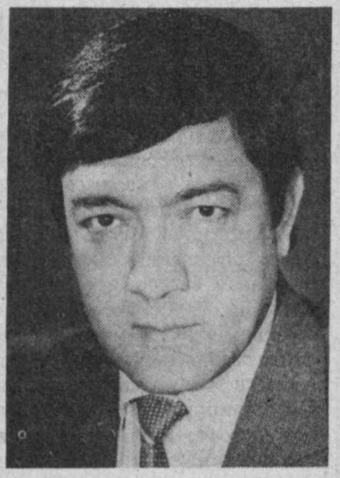

Ёдгор САЪДИЕВ: "БУ — ҲОЗИРЧА СИР..."

...1968 йилда Ҳамза театрига бир гуруҳ ёшлар келишди. Уларнинг ичида Ёдгор исмли йигит ҳам бор эди...

Мана, орадан 26 йил вақт ўтибди. Шу муддат ичида ўша ёшлар халқимиз тилига тушган санъаткорлар бўлиб етишдилар. Жумладан, Ҳамза мукофоти соҳиби, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Ёдгор Саъдиевни ким ҳам билмайди, дейсиз. У театр саҳнасида турли образлар яратди. Масалан, Ф. Шиллернинг "Қароқчилар"идаги Карл Моор, румин драматурги Дмитру Соломоннинг "Рўё" комедиясидаги Филлип, Ҳамзанинг "Бой ила хизматчи" асаридаги Ғофир, П. Қодировнинг "Юлдузли тунлар"идаги Бобур, Ч. Айтматовнинг "Асрга татигулик кун" асаридаги Манқурт каби образлар санъатсеварлар оммасига яхши таниш.

Ёдгор Саъдиев кино, телевидение, дубляж соҳасида ҳам меҳнат қилиб келмоқда. Кинода йигирмага яқин образ ижро этди. "Дилбарим"да Абдусалом, "Енгилмас"да Шайх Жаъфар, "Мингарҳарлик Жўра овчи"да Тоғай, "Армон"да Дадабўри...

— Ёдгор ака театрдаги илк ролингизни эслай оласизми?

— Албатта. Бу "Мирзо Улуғбек" спектаклидаги фаранг элчиси образи эди.

— Шундай ёшлар ҳам борки, санъат олийгоҳларига ўткинчи ҳавас билан қадам босишади. Енгил ҳаёт излаб, бу йўлни танлашади. Сир эмас, актёрлик касбини заводда ишлаш, ёки чўғдек тандир олдида туриб нон ёпишдан осон, деб ўйлашади. Умри санъат оламида кечаётган тажрибали актёр сифатида шу фикрга қандай қарайсиз?

— Ҳар касбнинг ўз қувончи, ўз машаққатлари бўлади. Бизнинг касбимизнинг машаққати шунда-ки, ролингиз сиз хаёлан тасаввур этгандек чиқмайди. Шунда ҳам жисмонан, ҳам руҳан чарчайди киши. Қувончи эса, томошабин олқишидир. Олқиш эса осонлик билан қўлга кирмайди.

— Айни шу кунларда актёрларнинг бурчи нималардан иборат?

— Жуда яхши савол. Шу даврда, яъни бозор иқтисодиёти мустақил жумҳуриятимизга қадам ранжида қилаётган бир паллада санъаткорнинг бурчи, инсонлар оғирини енгил қилиш учун изчилроқ меҳнат қилишда, деб ўйлайман.

— Сизнинг репертуарингизда турли қиёфа ва характердаги образлар талайгина. Айтингчи, замонавий ижобий қаҳрамонни сиз қандай тасаввур этасиз?

— Театр санъати яралганидан бери қандай тасаввур этилган бўлса — шундай. У битта. Агар замонга мослашса, ижобий қаҳрамон эмас. Машҳур адиб Ч. Айтматовнинг соддагина ибораси бор: "У керакли одам. Усиз ҳаёт маъносиз".

— Яратмоқчи бўлган ижобий қаҳрамонингиз замонавий муҳитда ҳаракат қилишини афзал кўрасизми, ёки тарихий?..

— Тарихий муҳитда...

— Сиз ўз фирмангизни очибсиз. Бу фаолиятингизни қандай изоҳлайсиз?

— Фирма низомининг биринчи бетида шундай сўзлар ёзилган:

"Ёдгор С." фирмаси санъатнинг барча турлари ва ўзбек халқининг анъаналари тикланишига, унинг замонавий турлари сақланиши ва ривожланишига, ўзбек санъати республикада, шунингдек чет элда кенг тарғиб қилинишига кўмаклашиш: ёш истеъдодли ижрочиларни аниқлаш ва уларни шаклланишига кўмаклашиш, фирма фаолиятидан олинган фойда ҳисобидан қарилик гаштини сураётган, ҳамда моддий ёрдамга эҳтиёж сезаётган актёрларга хайрия ёрдамини кўрсатиш мақсадида ташкил этилган".

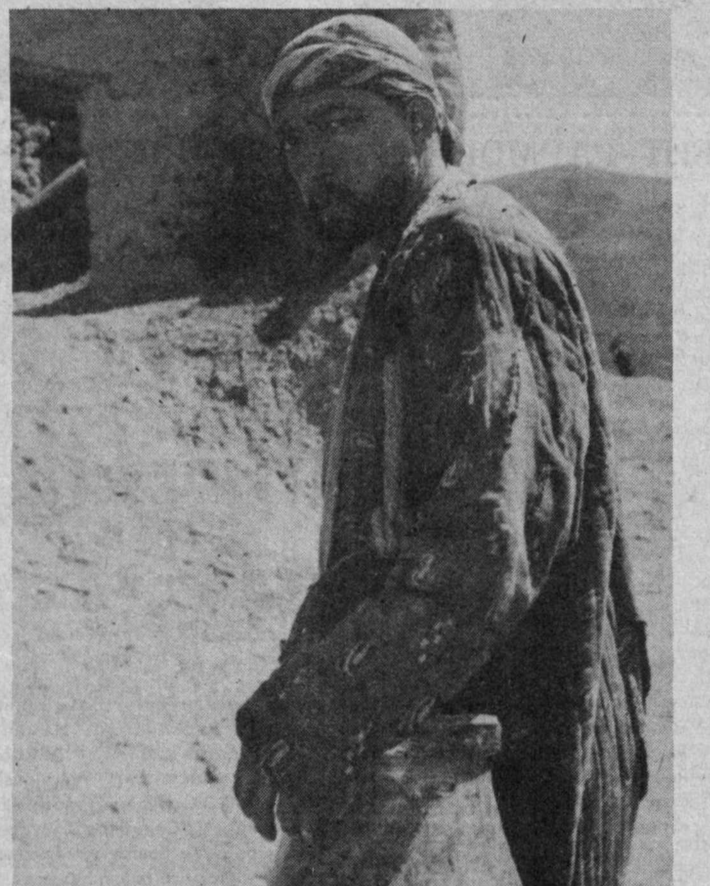

— Агар тўғри тушунган бўлсам, мақсадингиз моддий бойликни маънавият учун хизмат эттириш. Шундайми?

Яшанг жуда тўғри.

— Фирмангиз давлат тасарруфидами?

— Йўқ, шахсий, оилавий.

— Давлат томонидан моддий ёрдам олдингизми? Театрдан қандай ёрдам кўрсатилди?

— Давлатдан ҳеч қандай маблағ олинмади. Ўз оилавий жамғармамиз асосида ташкил этдик. Театр эса бизга бир хонани ажратиб берди. Ҳозирча тадбир ишларини бошлашга имкон йўқ. Ташкилий ишлар билан бандмиз.

— Муаммолар бор-ми?

— Албатта, фирма деганларининг турган-битгани бошоғриқ экан. Йўғон чўзилиб, ингичка узиларкан. Худо хоҳласа, узилмасликка интиламиз.

— Ёдгор ака, ўзингизни орзу-армонлари ушалган киши ҳисоблай оласизми? Шу жумладан, актёр сифатида.

— Мақсадга етган одамнинг яшашига ҳожат йўқ. Орзулар бор, армонлар ундан кўп. Яқинда Тоҳир Маликнинг "Сўнгги ўқ" асари асосида етти қисмли видеофильмни суратга олиб бўлдим. Мен бош қаҳрамон Жаҳонгир ролини ижро этдим, бу видеофильм мустақилликнинг 3-йиллигига бағишланади. Шу асарда Жаҳонгирга бир дўсти савол беради: "Қандай армонинг бор, менга айт?" Унга жавобан Жаҳонгир шундай дейди: "Бу менинг армоним, менинг дардим, мен уни ҳеч кимга айтмайман".

— Ёдгор ака, режиссёрнинг театрдаги ўрни ҳақида нима дея оласиз? Қайси режиссёрлар сизга кўпроқ ёқади?

— Режиссёрсиз театр — театр эмас. Афсуски, режиссура масаласи бизнинг театрда ҳам оқсаб турибди. Мен Баҳодир Йўлдошевни режиссёр сифатида кўпроқ ёқтираман.

— Сиз ҳам режиссёр сифатида ўзингизни синаб кўрдингиз, адашмасам. "Алдагани хотин яхши" спектакли ҳозирда Ҳамза театри репертуаридаги энг томошабоп спектакль сифатида кетма-кет қўйиляпти. Сиз ўз ишингизни қандай баҳолайсиз?

— "Режиссёр сифатида" дейиш, менимча, хато. Мен буни "шунчаки машқ" деган бўлардим. Ниятларим йўқ эмас. Мен бир нарсани, яъни актёрлар билан ишлаш нақадар қийин эканини ҳис этдим.

— Актёр шахси ҳақида нима дея оласиз, ёмон одам яхши актёр бўлиши мумкинми?

— Мумкин. Бундайлар истаганча топилади. Истеъдод ноёб бўлгани учун уларни баъзан кечиришга тўғри келади.

— Ўз ижодингиз ҳақида фикрингиз?

— Ижодимга танқидий қарайман. Ўйлайманки, ҳали ўйнашим керак бўлган ролларим кўп. Муҳлисларим олдида қарздорман.

— Ҳаётда ўзингиз йўл қўйган бирор хато сизга сабоқ бўлганми?

— Ўйнашим керак бўлган ролларни ўйнамаганим. Ўз айбим билан кўп ролларни рад этганим.

— Сиз меҳнат қилаётган Ҳамза театрида қандай муаммолар ўз ечимини кутаяпти.

— Турган-битгани муаммо. Одамларнинг ишга муносабати сусайган. Бу энг катта муаммо. Бино эскирган, таъмирлаш керак. Биласизми, мен ойнаванд эшикдан кириб келганда кўзни қамаштирувчи қандили бор театрни орзу қиламан. Қандил ўрнини шу пайтгача актёрлар босиб келди.

— Театрнинг ҳозирги ижодий изланишларидан кўнглингиз тўладими?

— Мана, жамоа таклифи ва талаби билан директор сайлаганимизга бир йилдан ошди. Шу муддат ичида театрнинг иши анча олдинга силжиди. Ёқуб ака Аҳмедов — очиқ кўнгил, тадбиркор, санъатни чуқур тушунувчи инсон эканини билар эдик. Лекин: у киши биз ўйлагандан ортиқ ташкилотчи, театр учун жонини аямайдиган жонкуяр экан. Аммо, театр равнақи фақат биргина кишининг жон куйдириши ҳисобига бўла олмайди. Театрда ишловчи, уни муқаддас ҳисобловчи ҳар бир инсоннинг вазифаси бу.

— Ёдгор ака, ўзбек томошабинига фурсатдан фойдаланиб қандай тилак тилаб қолардингиз?

— Ўзбек томошабинининг маънавий қашшоқ бўлиб қолмаслигини истардим.

— Ёдгор ака, сизга сўнгги саволим: сиздан яна нималар ҳақида сўрашимни орзиқиб кутгандингиз?

— Бу-ҳозирча сир...

Суҳбатдош Муқаддас АҲМАДЖОНОВА

Истиқлолни улуғлаймиз

ТЎЙ ОҚШОМИ ЎЗГАЧА

Шеърият ҳаёт инъикосидир. Воқелик туйғуларга қоришган ҳолда тавсиф топади унда. Танилган шоиримиз ТЎЛҚИН истиқлол байрами арафасида битган шеърлар келин-куёв саодати, пиру-бадавлат қарияларимиз сураётган ҳаёт нашидаси ҳақидадир

ЙИГИТ УЙЛАНМОҚДА

Карнай-сурнай авжида, қўш ноғора урар бонг,
Тўйхонага одамлар дарё бўлиб оқмоқда.
Дошқозонда ош дамлаб элга тортилди бу тонг,
Битта қиз узатилиб, бир йигит уйланмоқда.
Машҳур, хушовоз ҳофиз чўнг даврага файз бериб,
Куйлайди, қўшиқларга қўшиқлар уланмоқда.
Икки ёш насибасин ҳаётдан ўзи териб
Яшашга шайланмоқда, бир йигит уйланмоқда.

Тўй оқшоми ўзгача, бир дилда бор сеҳри,
Келин-куёв одоби — хуш хулқи сўйланмоқда.
Оламга сиғмай қолмиш икки ёш чексиз меҳри,
Севгисини фош этиб бир йигит уйланмоқда.
Қудалар-қудағайлар давранинг энг тўрида,
Болалар майиз, ҳолва билан шод, сийланмоқда.
Қувончи акс этмоқда кўзларининг нурида,
Ўзлигини кўрсатиб бир йигит уйланмоқда.
Қуёш келган меҳмонга баркашда олов тутиб,
Уч кунлик ой ўроғи маъюс кулиб боқмоқда.

Кечаги соғинчини бугун буткул унутиб,
Гўзал қиз узатилиб, сор йигит уйланмоқда.
Келинчак тимсолида бир она бўлур пайдо,
Янги бир оилага мадҳия куйланмоқда.
Икки ёш иқболини ёркин қилгил, эй худо,
Бир Ширин узатилиб, бир Фарҳод уйланмоқда.
Тўй баҳона одамлар дийдорлашиб яйрашар,
Энг олий минбарларга муҳаббат сайланмоқда.
Ўн саккиз ёшлиларга ҳамма нарса ярашар,
Ёшликни кўз-кўз қилиб бир йигит уйланмоқда.
Опалар ёр-ёр айтар, сочқи сочар бувилар,
Куёв-келин қўлига билакузук тақмоқда.
Тўйхонадан ёлғизлик қувғин қилиб қувилар,

Қишлоқ аҳли жам бунда, бир йигит уйланмоқда.
Дастурхонга дунёнинг бор бойлиги ташалди.
Ўзбекнинг мард ўғлони отага айланмоқда.
Бувиларнинг шу бугун армонлари ушалди,
Бувиларнинг орзуси-бир йигит уйланмоқда.
Бел боғлаб хизмат қилар, амма, тоғалар...
Ўзбекистон кафтида тутай деб шайланмоқда.
Ҳамманинг ҳам топгани тўйга бўлсин, оғалар,
Тўйга буюрсин дея, бир йигит уйланмоқда!
Бир йигит уйланмоқда!..

ҚАРИЯ

Қария бор ҳар уйда фаришта бор, дейдилар,
Яхши-ёмон кунларнинг қувонч-дарди барига.
Бобо билан момолар жавобгардир баробар,
Ҳар бир уй-хонадоннинг посбонидир қария.
Атрофига тўпланса невара, чеваралар,
Бувисининг ёнидан кетолмайди нарига.
Келин-куёв ҳаммаси она деб ўроналар,
Бир оғиз ширин сўзга яйраб кетар қария.
Ёмон гапни билмайди, фаришталик, нуроний
Бир қарашда ўхшайди ишчи асаларига.
Ғижимланган юзидан нур ёғилар ҳар оний,
Қуёш каби нур сочиб турар ҳар бир қария.
Ўз ёшлигин ўн битта боласига улашган,
Ўн бир олам яратиб, берган ҳалол тарбия.
Оқ кўнглига оппоқ соч жуда-жуда ярашган,
Бир ҳовуч оппоқ нурга айлангандир қария.
Йиллар олиб ҳақини, қилиб қўйган бир ҳовуч,
Хира парда тўшалган кўз нурининг зарига.
Ўн битта ўғил-қизи унга ўн бир тирговуч,
Ўн битта имон, виждон битта мунис қария.
Оламга тинчлик тилаб, ўйлаб ҳаёт оромин,
Чўнг оламда яратди мустаҳкам бино-уя.
Бугунга олиб келди ўтган юз йил саломин,
Иккинчи юз йилликка қадам қўйди қария.

ТЎЛҚИН

Умид ғунчалари

ЯХШИЛИККА ЁМОНЛИКМИ?

Қатра

БАЪЗАН курраи замин жар ёқасига бориб қолса ҳам одамзодни заррача ташвишлантирмайди. Аммо салгина жони қийналса борми, иложини топса дунёга ўт қўйиб юборгудай бўлади...

Қузғунлар таъқибидан аранг қутилган асалари инсондан паноҳ истаб келди. Унинг қўлига қўнди.

Одамзод эса аллақачон газетани тутамлаганча пайт пойларди. Бирдан асалари хавфни сезиб қолди. Нима қилиш керак? У ўз тилида одамзодга ёлборишга тушди:

— Эй инсон! Мен сенинг минг бир дардингга шифо бўладиган болни миллионлаб гулларга қўниб, олиб келяпман. Мени ўлдирма, мен сенга дўстман...

Инсон эса неча юз йилдирки, жаҳолат шарбатини сипқарганлиги боис, жонзоту наботот сўзларини эшитадиган жон, қулоғи том битган, буни асалари қаёқдан билсин...

Фикри-зикри даҳшатли душмани — асаларида бўлгани учун атрофида виз-виз учаётган пашшаларга эътибор бермади ҳам. Мана, мўлжал аниқ бўлди. Фақат газета ушлаган қўлини сермаса, бас.

Паймонаси тўлганини сезган асалари охирги чорани қўллашга мажбур бўлди. "Начора, дея нидо қилди у, — мадомики менинг жонимни олар экансан, сенга аталган болимни ўзингга қолдириб кетаман. Азият чексанг-да бирор дардингга малҳам бўлар..."

Баҳайбат тўқмоқнинг тезлик билан яқинлашаётганини сезган асалари бағридаги ҳаётбахш томчини игнаси учига жойлаб одамзод танига қадади-ю, жон-ҳолатда парвоз қилди.

Оғриққа сабрсиз одам боласи эса уни ортидан қувиб, таъқиб эта бошлади. Ниҳоят, ўқ нишонга тегди. Асалари оёқлари ва думи билан бошини чангаллаганча жон таслим қиларкан, видолашгандек нидо қилди: "Аттанг, қадримга етмадинг-а, одамзод? Пашша-ю, ўргимчакларга ем қилдинг-а, одамзод...

Менинг куним бошингга тушмасин-да, ишқилиб..." Одам боласи эса бир дақиқа зафар наъшаси сурди, оғриқни ҳам унутиб, даҳшатли душманидан халос бўлгандай мағрур илжайди.

Рустам ҲУДОЙҚУЛ

"Ҳамшира-94"

ҲОМИЙЛАРНИ ИЗЛАЙМИЗ

Марказий Осиё мамлакатлари мустақилликка эришгач, улар ўртасида ўзаро маданий, маънавий, иқтисодий алоқаларни ривожлантириш ва, айниқса, ёшлар ўртасида турли тадбирлар ўтказишга эҳтиёжи сезила бошлади.

Шу боисдан минтақа мамлакатлари бу борада кўплаб ишлар олиб боришмоқда. Шундай тадбирлардан бири минтақада ўтказилган "Ҳамшира-94" халқаро кўрик-танловини ташкил этишдир.

Куни кеча Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва Бухоро вилояти ҳокимлиги Марказий Осиё республикалари ҳамшираларининг "Ҳамшира-94" кўрик-танловини ўтказиш тўғрисида қўшма қарор қабул қилишди.

Шубҳа йўқки, бундай кўрик-танловнинг ўтказилиши минтақада соғлиқни сақлашга ва табобат илмига бўлган катта қизиқишнинг маҳсулига айланади. Минтақада муаммо бўлиб келаётган Орол ҳавзаси масалаларини ҳисобга оладиган бўлсак, бу тадбир айни муддао бўлади.

"Ҳамшира-94" ўз ҳомийларини кутади. Бизнинг ҳисоб-рақамимиз: 000700905. Тошкент шаҳри, Қурилиш саноат банкининг Меҳнат бўлими. код: МФО 172682315.

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ.

Газета саҳифаланаётганда:

ЁШЛАР МУКОФОТИ ТАЪСИС ЭТИЛДИ

Илгари адабиёт, санъат ва ишлаб чиқаришдаги энг яхши ютуқлар учун илғорларга ҳар йили мукофот бериб бориларди. Лекин бу хайрли тадбир бир неча йилдан буён тўхтаб қолганди.

Сурхондарё вилоят Ёшлар Иттифоқи қўмитаси биринчи котиби Камол Норқобиловнинг ва бошқа жамоат ташкилотлари раҳбарларининг ташаббуси билан бу мукофот қайта таъсис этилди. Уни 35 ёшгача бўлган ижодкорлар, ишлаб чиқариш илғорлари ҳамда жамоаларга беришга қарор қилинди. Шу билан бирга ёшларни миллий истиқлол мафкураси руҳида тарбиялашда актив қатнашаётган, бу муҳим ишда ёшлар ташкилотига кўмаклашаётган ташкилотлар бу мукофотга тавсия этилади.

Ёшлар мукофоти ҳақидаги низом, уни бериш тартиби ҳамда комиссия таркиби тасдиқланди. Мукофот ҳар йили Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи ташкил қилинган кунда берилади.

Мукофот эгаларига "Вилоят Ёшлар Иттифоқи мукофоти совриндори,, унвони, Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи рамзи туширилган нишон ва диплом тантанали суръатда топширилади.

Жовли ХУШБОҚОВ

ЯГОНА ЙЎЛЛАНМА — "НЕФТЧИ"ДА!

Ўзбекистон футболи тарихида водий футболчилари илк қалдирғоч бўлиб яшил майдонга тушишган эди... Мана неча авлод ўтдики, бу руҳият, бу интилиш йўқолмаганини яна бир карра фарғоналик чарм тўп усталари маҳоратида кўрдик.

Ҳа, кечагина ёдимизда чуқур из қолдириб, АҚШ диёрида бўлиб ўтган оламшумул чемпионатдан эндигина фикрлар рақобатини тўхтатган эдикки, бугун яна ўзбекнинг яшил майдонида "рақобат"га арзигулик ўйинлар бўлиб ўтди. Бу Осиё чемпионлар кубоги зонал турнири бўлиб, унда Ўзбекистон, Тожикистон, Қирғизистон, Туркманистон ва Қозоғистон республикаларининг ўтган йилги мавсум чемпионлари тўп суришди.

"Нефтчи" жамоаси биринчи учрашувни "фарғоначаси"га бошлаб, "Олға" жамоаси устидан 9:0 ҳисобида ғолиб келди. Иккинчи рақиб — Қозоғистоннинг "Ансат" жамоаси сал бўлса-да, кучлироқ эканликларини кўрсатди. Аммо... мезбонларнинг жавобсиз киритган икки тўплари ўйинни ҳал қилди-қўйди. Учинчи рақиб эса Ашхободнинг "Копетдоғ" жамоаси бўлди. Бу учрашув ғолибини "ягона йўлланма" кутаётган эди.

Биринчи бўлим фарғоналикларнинг тўла устиворлиги билан ўтди. 39-дақиқада Завалнюк, 47-дақиқада Бозоровнинг киритган тўплари мезбонларни олдинга олиб чиқди. Иккинчи бўлимда эса кучлар тенг кечди. Учрашув тугашига 6 дақиқа қолганда Оғаев урган гол ҳисобни қисқартирди, аммо ўйин тақдирига таъсир этолмади.

Шундай қилиб "Нефтчи" — Осиё чемпионлар кубогининг навбатдаги босқичига йўлланма олди. Биз фарғоналикларни бу юксак ғалаба билан муборакбод этиб, кейинги ўйинларни ҳам шундай руҳда давом этишларини истаб қоламиз.

Нодир МАҲМУДОВ
Хайрулло ҲАМИДОВ,
"Туркистон" мухбирлари

***

СУРАТДА: Турнирнинг энг яхши ўйинчиси деб топилган "Нефтчи" ҳимоячиси Андрей Федоров Осиё футбол конфедерацияси вакили, Ҳиндистон футбол федерацияси бош котиби жаноб Лакшман қўлидан совринни қабул қилиб олмоқда.

Ҳозирги ёшлар

СИЗГА КЎЗ ТЕГМАСИН!

Гулбаҳор ва Маҳкам. Улар бир-бирини мутлақо танишмайди. Ҳатто бирига иккинчиси ҳақида бирор оғиз гапирмаганман. Лекин қачон бирини кўрсам, иккинчисини эслайман. Балким бунга улардаги самимийлик, беғуборлик, вазминликнинг ўхшашлиги, ёки гўзаллик яратувчи нодир ҳунар сабабдир.

Маҳкам тиккан кашталик парда, сочиқ, ёстиқ жилдлари, жойпўшу сўзаналарни кўриб ўзингизни гулзору чаманзорга кириб қолгандек ҳис қиласиз. Ипаклардан бунёд бўлган гулғунчалар, ҳумолар сурати дийдангизда ҳайрат ўтини ёқади.

— Сен ростдан ҳам сеҳргарсан, Маҳкам, — дейман.

— Қўйинг-е, бу шунчаки эрмак, овунчоқ.

У илмгоҳ машғулотларидан бўш вақтини шунга сарфлайди. Мен эса бир нарсага ҳайрон қоламан. Асли рус тилидаги мактабда таҳсил олган, айни пайтда Навоий Давлат педагогика институтининг математика куллиёти, Оврупо гуруҳида ўқиётган бу қорақалпоқ қизи қадим ўзбек ҳунарини шунчалик ўзлаштириб олганки...

Бир пайтлар оилада қиз фарзанд туғилса, онаси унга атаб палак тикишни бошлар экан. Палак шунчалик серкашта бўлар эканки, ҳатто қизалоқнинг ўзи ҳам улғайиб онасига уни тикишда кўмакдош бўлар экан. Ниҳоят, қиз бўйи етиши билан палак тайёр бўлар экан. Агар қизнинг палаги ҳали тикиб битказилмаган бўлса, у ҳали тўйга тайёр эмас деб ҳисобланар экан. Ҳозир ҳам Нуротада шу удум сақланган.

Маҳкам Ҳолмуротова институтда аълочи талабалар қаторида туради. У ҳамиша синов ва имтиҳонларни муваффақиятли топширади. Илмий-амалий анжуманларда ўзининг асосли фикр ва таклифлари билан қатнашади.

Маҳкамнинг айтишича, унинг онаси ҳам асли риёзатчи экан. Аммо бола-чақа кўпайиб ишга чиқиш имкони бўлмагач, уйда кийим-кечак тикишни бошлабди. Ҳозир "Кескантерак" қишлоғининг "оғизга тушган" бичувчи-тикувчиси. Оиланинг тўнғич қизи Дилбар ҳам шу касбга меҳр қўйган. Ҳозир Тошкент саноат техникумида бичувчи-андозачилик сир-асрорларини ўрганмоқда.

Зардўз дўппи, салла, қовуш, тўн... Гулбаҳорнинг нозик бармоқларидан яралган сеҳр. Қатимларидан нур тўкилаётганга ўхшайди, қараган кўзни хумор этади, нигоҳларни банд қилади. Бу қизни ҳамқишлоқлари жуда яхши кўришади. Катталар келин қилгиси, йигитларнинг унга ёққиси, қиз-жувонларнинг у билан дугона бўлгиси келади. Чунки Гулбаҳор ақл-фаросати, назокати, рўзғор ишларига чаққонлиги билан "Янгиариқ"нинг энг олди қизи деб ном қозонган. Оиланинг каттаси бўлгани учунми, укаларини овунтириш, онасига ёрдам бериш кўпроқ унинг зиммасига тушди. Шу боис у болалигиданоқ ўзидан кичикларга бошқача бир меҳр билан ўсди. Бу меҳр уни Навоий педагогика билим юртига етаклади.Ҳозир у мактабгача тарбия ходимлари тайёрлаш бўлими талабаси.

— Агар тарбиячи бўлсам, боғчадаги қизалоқларга ҳам зардўзликни ўргатар эдим, — дейди Гулбаҳор Мардонова. —Чунки болаларнинг зеҳни ўткир бўлади. Бир нарсага тез меҳр қўяди ва тез ўрганиб олади. Ҳамсуҳбатимнинг гапларидан шу нарсани уқаман.

Иккала қизнинг яна бир масала тўғрисида ҳам фикри бир хил: замонавий ёшлар қандай бўлиши керак?

— Замонавийлик деганда кўплар аввалгидек хорижий давлатлар кийимини кийиш ва шунга ўхшаш ташқи кўринишга оид нарсаларни, "бизнес" билан шуғулланишни тушунади. Аммо савдогарликни эплаган одам замонавий бўлавермайди. Ҳозирги ёшлар энг аввал ўз тили ва тарихини, миллий урф-одатларини ҳамда чет тилларини билиши керак. Айниқса йигитлар тил билиши лозим. Чунки тил билан йўл билади...

Маҳкам ва Гулбаҳор. Бири Навоий туманидан, бири навбаҳорлик. Бир-бирига бегона бир хил қарашли қизлар... улар ҳақида ўйлаб беихтиёр хаёлимга қуйидаги мисралар келади:

Кўзларида ибо, ҳаё мужассам,
Қуёшга ўхшайди ширмой юзлари.
Нозик елкасида минг битта ташвиш,
Сизга кўз тегмасин, қишлоқ қизлари.
Ширинсўз, дилтортар, латофатга бой,
Камсуқум, камтарин доим ўзлари.
Сочлари мажнунтол, қошлари камон,
Сизга кўз тегмасин, қишлоқ қизлари.
Сиз гилам тўқийсиз, сигир соғасиз,
Кафтингизда дағал кетмон излари,
Бардошга дугона, сабрга йўлдош,
Сизга кўз тегмасин, қишлоқ қизлари.

Холбиби ТУРДИЕВА,
Навоий шаҳри.

АЛОҚАЧИЛАР БЕПАРВОЛИГИ ТУФАЙЛИ

Самарқанд шаҳридаги бир неча йирик корхона ва ташкилотда, юзлаб хонадонда тўсатдан телефон ишламай қолди.

Маълум бўлишича, шаҳар 33-автоматлашган телефон станциясида ёнғин чиққан экан.

Ёнғинга қарши кураш давлат назорати ходимлари бунга ёнғин хавфсизлигини таъминлаш қоидаларига амал қилмаган алоқачилар, шунингдек, вилоят электр алоқаси ишлаб чиқариш корхонаси, шаҳар телефон станциясидаги мутасаддилар ҳам айбдор, деб ҳисобламоқда.

Х. ШУКУРОВ,
ЎзА мухбири.

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРОТИ ОБОД БЎЛСИН

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси ва "Туркистон" газетаси жамоаси Тошкент Давлат иқтисодиёт университети ректори, Ўзбекистон Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, Ўзбекистон Республикаси халқ депутати Саидаҳрор Ғуломовга падари бузруквори

Саидаҳмад ҒУЛОМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси ва "Туркистон" жамоаси газетанинг Қашқадарё вилояти бўйича собиқ ўз мухбири, Ўзбекистон хизмат кўрсатган журналист

Муса КАРОМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

КЕЛГУСИ СОНДА:
- ҚИЗЛАРНИ ОЛИБ ҚОЧИШ
- ШЕЪРИЯТДАН ЯСАЛГАН КЎПРИК

Бош муҳаррир Ғаффор ҲОТАМОВ

Туркистон

Таъсис этувчи:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ
газета 1925 йил 8 февралдан "Ёш ленинчи" номи билан чиқа бошлаган.

ТАҲРИРИЯТ:
хатлар ва оммавий ишлар — 32-54-65; ёшлар сиёсати ҳамда фан ва халқ таълими — 32-57-93; ижодкор ёшлар — 32-57-52; иқтисод, қишлоқ ёшлари, спорт ва ватанпарварлик — 32-55-81; ахборот ва бадиий безаш — 32-53-98; тижорат — 32-58-48; қабулхона — 32-56-58.

МАНЗИЛИМИЗ:
700083. Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Нашр кўрсаткичи: 64607

Газетамиз ҳафтанинг чоршанба ва шанба кунлари чиқади. Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012. Буюртма Г — 996 42428 нусхада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди — 21.00.

Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. «ШАРҚ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Индекс: 64672. 1 2 3 4 5 6.